

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra rostlinné výroby



Analýza poradenského systému v ČR

Diplomová práce

Vedoucí práce: Prof. Ing. Josef Pulkrábek, CSc.

Autor práce: Bc. Lucie Typtová

2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Analýza poradenského systému v ČR vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v příložené bibliografii.

V Praze 11. 4. 2012

Poděkování

Děkuji vedoucímu diplomové práce panu prof. Ing. Josefu Pulkrábkovi, CSc., za poskytnutí cenných odborných rad a připomínek při zpracování mé diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří vyplnili dotazník a podíleli se na zpracování této diplomové práce. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat rodičům Milanu Typtovi a Janě Typtové za neúnavné pobízení ke studiu.

Souhrn

Cílem této práce je zpracovat přehled o zemědělském poradenství České Republiky a o dotacích, které je možné čerpat na zemědělské poradenství. Dalším cílem, na základě výsledků šetření u akreditovaných poradců a zemědělských subjektů, je zhodnotit současný stav zemědělského poradenství za období 2009-2013 a zpracovat náměty na zlepšení poradenského systému v České republice.

Výsledky šetření byly získány pomocí strukturovaného dotazníku, který byl rozeslán zemědělským subjektům a akreditovaným poradcům. Dotazníky byly rozesílány na začátku roku 2012. Zemědělcům bylo rozesláno 300 dotazníků a správně vyplněných jich bylo vráceno 77. Dotazník pro zemědělce měl 23 otázek a týkal se všech stupňů poradenského systému v ČR. Akreditovaným poradcům bylo rozesláno 272 dotazníků a správně vyplněných jich bylo vráceno 100. Dotazník pro akreditované poradce měl 30 otázek a byl členěn do témat: základní informace, vzdělání a akreditace poradců, propagace a cena poradenských služeb.

Z výsledků vyplývá, že současný poradenský systém je poměrně kvalitní a zemědělcům nabízí poradenství na několika úrovních. Zemědělci jsou s poradenským systémem celkem spokojeni a odpovědi na jednotlivé poradenské stupně jsou převážně kladné. Přesto by zemědělci uvítali více poradenských služeb k plnění zákonných požadavků daných měnící se legislativou a k čerpání dotací a podpor pro podnikání. Jednoznačné závěry ale nelze stanovit pro nízký počet vrácených a správně vyplněných dotazníků od zájmových subjektů (26 %). Naproti tomu u akreditovaných poradců byla aktivita u vyplňování dotazníků větší (36 %) a proto na základě těchto výsledků je možné stanovit závěry s větší vypovídací hodnotou než od zemědělských subjektů. Akreditovaní poradci jsou se současným stavem poradenského systému spokojeni, ale uvítali by lepší informaci z MZe o budoucím vývoji a dále by potřebovali pomoc při orientaci v novém systému dotací. Největším problémem pro zemědělce i akreditované poradce je administrativní zátěž.

Klíčová slova: zemědělské poradenství, Společná zemědělská politika, Cross compliance

Summary

The objective of this thesis is to elaborate an overview of agricultural consultancy services in the Czech Republic and subsidies which can be drawn for this consultancy services. Other objective, based on the results of inquiry of accredited counsellors and agricultural subjects, is to evaluate the current state of the agricultural consultancy in the 2009-2013 period and process suggestions for improving counselling system in the Czech Republic.

The results of the inquiry were gained by structured questionnaire, sent to agricultural subjects and accredited counsellors. Questionnaires were sent at the beginning of the 2012. There have been 300 questionnaires sent to the agricultural subjects, of which 77 were correctly filled and returned. The questionnaire for the agricultural subjects, had 23 questions concerning all stages of counselling system in Czech Republic. There have been 272 questionnaires sent to the accredited counsellors, of which 100 were correctly filled and returned. The questionnaire for the accredited counsellors had 30 questions segmented into topics: basic information, education and accreditation of the counsellors, propagation and prices of counselling services.

The results suggest that the current counselling system is relatively good, and offers counselling to farmers on several levels. They are relatively satisfied with the counselling system, and their answers to the individual questions were mostly positive. Nevertheless, the farmers would welcome more counselling services for fulfilling legal requirements given by the ever-changing legislation and for drawing of subsidies and entrepreneurial stimulates. Definite conclusions cannot be drawn due to the low number of returned and correctly filled questionnaires from the subjects of interest (27 %). On the other hand, responding activity of the accredited counsellors was higher (36 %), therefore it is possible to draw stronger conclusions based on these results than in the case of agricultural subjects. Accredited counsellors are satisfied with the current state of the counselling system, but they would welcome better information from the Ministry of Agriculture about the future development and they would also appreciate help finding their way in the new system of subsidies. The greatest problem for both the farmers and accredited counsellors is bureaucracy.

Key words: agricultural consultancy, Common agricultural policy, Cross compliance

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Vědecké hypotézy a cíle práce.....	8
3. Literární rešerše	9
3.1 Společná zemědělská politika (CAP = Common Agricultural Policy).....	9
3.1.1 Společná zemědělská politika po roce 2013.....	11
3.1.2 Cross compliance.....	13
3.2. Zemědělské poradenství.....	15
3.2.1 Poradenství v jiných státech EU.....	16
3.2.2. Historie zemědělského poradenství.....	17
3.2.3 Koncepce systému poradenství MZe na období 2009 - 2013	20
4. Materiál a metody	32
5. Výsledky	34
5.1 Výsledky šetření u zemědělců.....	34
5.2. Výsledky šetření u akreditovaných poradců	47
6. Diskuse.....	56
7. Závěr	60
8. Seznam literatury	61
9. Samostatné přílohy	69

1. Úvod

Poradenství bylo pro zemědělce vždy velmi důležité, poradenských služeb se využívalo za první republiky, ale i v době komunismu. Před rokem 1989 zajišťovali poradenství vědeckovýzkumné instituce a specialisté pracující v zemědělských družstvech a státních statcích. Velký význam začalo mít zemědělské poradenství po roce 1990, kdy se začal v restitucích navracet komunistickou vládou zabavený majetek soukromým vlastníkům. Zemědělské poradenství se v této době především zaměřilo na transformační a legislativní problematiku. Dalším přelomovým rokem pro poradenství byl vstup České republiky do Evropské unie v roce 2004. Tehdy se zemědělské poradenství muselo zaměřit na Společnou zemědělskou politiku EU, konkurenceschopnost českých zemědělců a na zvýšené požadavky na ochranu přírody, welfare zvířat a potravinovou bezpečnost.

V současné době je situace pro zemědělce v České republice ale i v EU velmi složitá, je na ně vyvíjena obrovská administrativní zátěž a musí plnit podmínky Agroenvironmentálního opatření, Cross Compliance, Povinné požadavky na hospodaření (SMR) a dále například musí splňovat Standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC). Orientace a plnění těchto podmínek, ale i čerpání dotací, je pro zemědělce velmi náročné, a proto je zde nutnost mít kvalitní zemědělský poradenský systém, který pomůže zvládat zemědělcům nové administrativní a zákonné požadavky, zlepší jejich konkurenceschopnost a také zajistí transfer vědeckotechnických poznatků do zemědělství.

V současné době má systém poradenství čtyři stupně: vstupní (orientační) konzultace, odborné konzultace, individuální poradenství podporované z Programu rozvoje venkova, a poskytování informací prostřednictvím specializovaných webových portálů.

Cílem diplomové práce je zpracovat přehled o zemědělském poradenství v ČR a zhodnotit současný stav. Na základě výsledků šetření u akreditovaných poradců a zemědělců zpracovat náměty na zlepšení poradenského systému v České republice. Dalším cílem je potvrzení nebo vyvrácení hypotézy, zda zemědělský poradenský systém v ČR je kvalitní a napomáhá rozvoji zemědělského podnikání. Jsou zemědělci se současným systémem poradenství spokojeni.

2. Vědecké hypotézy a cíle práce

V diplomové práci bude potvrzena nebo vyvrácena hypotéza, že český zemědělský poradenský systém je kvalitní a napomáhá rozvoji zemědělského podnikání. Jsou zemědělci se současným systémem poradenství spokojeni.

Cílem této práce je zpracovat přehled o zemědělském poradenství České Republiky a přehled o dotacích, které je možné čerpat na zemědělské poradenství. Dalším cílem, na základě výsledků šetření u akreditovaných poradců a zemědělských subjektů, je zhodnotit současný stav zemědělského poradenství za období 2009-2013 a zpracovat náměty na zlepšení poradenského systému v České republice.

3. Literární rešerše

3.1 Společná zemědělská politika (CAP = Common Agricultural Policy)

Vstup České republiky do Evropské unie přinesl mnoho pozitivního (stejně jako negativní) a přinesl několik novinek a změn pro zemědělce. Není to jen problém nových standardů, které strukturují a omezují mnoho aktivit a podnikatelské činnosti, ale také otevření nových trhů a nových příležitostí pro podporu a dotace. Jedním z nejvíce důležitých nástrojů EU, které se přímo dotýká řízení v zemědělství, je společná zemědělská politika, jehož cílem je zajistit přijatelné ceny potravin pro evropské spotřebitele, přiměřený příjem pro zemědělce a stabilitu a doplnění některých životních standardů ve venkovských oblastech (Maříková, 2007).

Počátky společné zemědělské politiky jsou po Druhé světové válce, kdy vlády z mnoha evropských zemí cítili potřebu zasahovat v oblasti zemědělství, aby uspokojili potravinovou bezpečnost a snížili chudobu mezi výrobci potravin. Základy SZP byly v Římské smlouvě z roku 1957 sepsanou Evropským hospodářským společenstvím (EHS), členskými státy byli Německo, Francie, Itálie a země Beneluxu (Robson, 1997).

Společná zemědělská politika, anglická zkratka CAP (Common Agriculture Policy), je jednou ze tří společných politik v hospodářské oblasti Evropské unie. Tyto tři společné politiky jsou: dopravní, obchodní a zemědělská politika (Jakobe, 2006). Společná zemědělská politika je v podstatě soubor úsporných opatření, jejichž zdůvodnění je jak ekonomické tak i sociální (Hill, 1984). Evropské zemědělství by mělo být především udržitelné. Podstatou udržitelnosti je sledování a posuzování sociální, ekonomické a ekologické dimenze vývoje v jednom kontextu. K principům setrvalého rozvoje zemědělství patří i ochrana půdy, vody, efektivní využívání zdrojů, biodiverzita, ochrana rostlin, bezpečnost práce a rozvoj lidských zdrojů. Zemědělství je v rámci globálního chápání setrvalého rozvoje přisuzován narůstající význam, protože na něm bude v budoucnu nejvíce záviset vývoj světového společenství (Křen a kol., 2011).

Evropská zemědělská politika je na úrovni EU utvářena vládami členských států a jednotlivé členské státy poté tuto politiku uplatňují v praxi. Je zaměřena na podporu příjmu zemědělců a podporu výroby kvalitních produktů, které vyžaduje trh. Dále se snaží přimět zemědělce k tomu, aby vyhledávali nové možnosti rozvoje, například v oblasti

obnovitelných zdrojů energie šetrných k životnímu prostředí (Společná zemědělská politika, 2011). Použití prostředků by mělo produkovat čistý zisk pro společnost, a účinnosti je dosaženo, když marginální náklady a marginální přínos jsou v rovnováze. Ty jdou často těžko přesně vyčíslit, zejména když jsou výhody environmentálního charakteru (Hill, 2012).

Společná zemědělská politika (CAP) je založena na třech základních principech:

- Jednotný zemědělský trh (Jedlička, 2004). Znamená volný pohyb zboží v rámci členských států EU. To vyžaduje společnou organizaci trhů, společné ceny, měnovou stabilitu a harmonizaci správních, zdravotních a hygienických předpisů (Weyerbrock, 1996). SZP zaručuje i minimální ceny, to je zajištěno prostřednictvím veřejných nákupů, podpor na skladování, dovozní cla, kvóty a celní vývozní dotace. Kromě toho je zaveden systém kvót např. na produkci mléka ve všech členských zemích EU. Kvóty jsou přiděleny nejdříve na vnitrostátní úrovni a pak jednotlivě na každou farmu (European union, 2003).

- Zvýhodnění produkce ze zemí ES na úkor vnější konkurence – díky nižším světovým cenám zemědělských produktů bylo nutné za účelem ochrany evropských farmářů zavést dovozní cla. Naopak vývozními dotacemi se kompenzují rozdíly mezi cenami v EU a cenami na mezinárodním trhu, což pomáhá konkurenceschopnosti evropských výrobků.

- Finanční solidarita – financování ze společného fondu, do něhož všechny členské státy přispívají na úhradu nákladů společné zemědělské politiky a zároveň využívají jejích výhod (Jedlička, 2004). Vstup ČR do EU znamenal pro české zemědělce řadu výhod, zejména ve formě zvýšení příjmů a životní úrovně, vyšších výkupních cen a rozšíření možnosti exportu. Přínos byl i pro společnost obecně, a to ve formě vyšších standardů ochrany životního prostředí, kvality a bezpečnosti potravin. Úroveň podpory agrárního sektoru je však v ČR, oproti staré patnáctce (EU - 15), objektivně nižší, což v jistém ohledu vytváří konkurenční nerovnost nejen v podmínkách jednotného trhu unie. Vstupem do EU získala v roce 2004 desítka nových členských států včetně ČR pouze jednu čtvrtinu objemu dotací vyplacených ve starých členských státech EU (Hrudová a kol., 2010). Přesto při srovnání výše dotací v roce 2003 a po vstupu České republiky do EU se dotace zvýšily více než dvojnásobně (Jakobe, 2006). Ale podle rozboru Effectivity of chosen agricultural enterprises measured by means of indicator systems in dependence

on the subsidy policy prováděného Novotnou a Svobodou v letech 2004 a 2005 také vyplynulo, že výkonnost zemědělského podniku s největším objemem dotací je po jejich odpočtu nejslabší – podniky se tak stávají na dotacích zcela závislými a jejich existence bez systému dotací je prakticky nemožná (Novotná, Svoboda, 2008).

3.1.1 Společná zemědělská politika po roce 2013

V roce 2010 Evropská unie zveřejnila možnosti pro SZP po roce 2013 do roku 2020 ve třech variantách. První možností bylo zachování systému jen s malými změnami např. v přerozdělování. Druhá varianta se týkala přímých plateb - přerozdělování a zavedení změn např. a) základní sazba slouží jako podpora příjmů, b) povinná doplňková podpora, c) doplatek na kompenzaci specifických přírodních omezení, d) dobrovolně vázaná podpora komponenta pro specifické odvětví a regiony. Třetí variantou bylo úplně odstranění přímých plateb (Hill, 2012).

Česká republika během belgického předsednictví podepsala společné prohlášení s Belgií, Maďarskem, Rumunskem, Polskem a Slovenskem ohledně budoucnosti společné zemědělské politiky po roce 2013, takzvanou Bratislavskou deklaraci. Deklarace obsahuje požadavek na opuštění historických kritérií v oblasti přímých plateb, zachování dvoupilířové struktury SZP, zjednodušení principu křížového souladu (cross compliance), modernizaci tržních opatření, klade důraz na kvalitu potravin a připomíná nutnost inovativních řešení pro financování prevence chorob rostlin a živočichů (Fantyš, 2011). Reformovaná SZP má být i nadále silná a udržitelná. Evropský parlament rozhodně odmítl jakékoliv snahy o její renacionalizaci, tedy převedení (byť třeba jen částečné) financování do pravomoci členských států. I v budoucnu by politika měla zůstat dvoupilířová, ale měla by dovolovat lepší zacílení podle potřeb daného státu či regionu. Oba pilíře by se navzájem měli doplňovat (Alterová, 2011). První pilíř se týká přímé platby a tržních opatření, které poskytují základní roční podporu příjmu zemědělcům v Evropské unii a podporu v případě zvláštních narušení trhu, zatímco druhý pilíř se týká rozvoje venkova, kde členské státy vypracují a spolu-financují víceleté programy (European commission, 2011). Podle německého poradního výboru pro životní prostředí by se SZP měla zaměřit především na přírodu a ochranu životního prostředí, protože zemědělství přispívá ke změně klimatu (oxid dusný, metan), biologické rozmanitosti a změně ve využívání krajiny. Proto

Poradní výbor doporučuje podporovat zemědělce, kteří sníží negativní externalitu ze zemědělství, splní min. požadavky na ochranu životního prostředí atd. (Faulstich a kol., 2009). Podle R. Fragosa a kol. (2010) by měla SZP především zaměřit na podporu alternativní a zemědělské a nezemědělské činnosti a politiku venkovských oblastí.

V návrhu výdajové kapitoly rozpočtu EU je určeno pro období 2014-2020 na společnou zemědělskou politiku celkem 371,1 miliardy eur, z toho na první pilíř 281,8 miliardy eur a na druhý pilíř 89,9 miliardy eur. K této částce přidala komise pro zemědělství a rozvoj venkova dalších 15,2 miliardy eur, kde budou zahrnuty 2,5 miliardy eur pro Světový globalizační fond a 3,5 miliardy eur pro řízení krizí. Tím celková suma dosáhne pro sedmileté programovací období 2014-2020 v zemědělství částky 386,9 miliardy eur (Louma, 2011).

Na Konferenci o výzkumu a inovacích v zemědělství konané v Bruselu prohlásil Dacian Ciolo (2012), člen evropské komise zodpovědný za zemědělství a rozvoj venkova, že bude podporovat vědu a výzkum v zemědělství a proto navrhl zdvojnásobení finančních prostředků na tuto činnost. Důležitá je spolupráce mezi vědeckým světem a životem v praxi. Tuto spolupráci chce Ciolo zajistit i pomocí programu Horizont 2020, rozšířený o Zemědělský poradenský servis (EPS), programy pro rozvoj venkova, které nabízejí rozšířenou spolupráci a inovační opatření.

Na ministerstvu zemědělství (MZe) vznikl nový orgán, který se bude zabývat otázkami budoucnosti společné zemědělské politiky EU (SZP) s názvem *Grémium pro koncepční otázky a reformu SZP*. V čele skupiny bude stát náměstek ministra Martin Hlaváček. V rámci grémia, jehož členy budou zástupci ministerstva a podřízených organizací, mají fungovat pracovní týmy, do kterých budou přizváni zástupci nevládních zemědělských organizací. Jejich úkolem bude vytvořit obsah a budoucí podobu Programu rozvoje venkova, přímých plateb, národních dotací a operačních programů rybnářství na období 2014-2020. Zástupci MZe budou s nevládními organizacemi sjednocovat postup při prosazování zájmů českých zemědělců také při pravidelných kulatých stolech. Debaty by měly přispět k dojednání co nejlepších dotačních podmínek pro zemědělce. Podle české vlády jsou některá opatření v návrhu budoucí SZP proti snahám, aby byla zemědělská politika spravedlivější, průhlednější a méně byrokratická. Česku se nelíbí zejména návrh, podle něhož by 30 procent plateb bylo vázáno na dodržování přísných ekologických pravidel a pro Česko by znamenalo nechat ležet asi 250 tisíc hektarů půdy

ladem. Země visegrádské čtyřky, tedy ČR, Slovensko, Polsko a Maďarsko, se s Bulharskem, Rumunskem a Slovinskem v Brně shodly na tom, že nesouhlasí s návrhy Evropské komise ohledně rozvoje venkova. Bojí se nárůstu byrokracie a požadují úpravu návrhů (Přibík, 2012).

3.1.2 Cross compliance

Cross compliance je politikou prosazení zákonných ustanovení v zemědělství. Implementace této politiky se stala povinností členských států EU v důsledku reformy Společné zemědělské politiky z roku 2003 (Moravec, 2006). Cross Compliance: anglický výraz pro kontrolu podmíněnosti. Mezi užívané ekvivalenty patří také výrazy „křížová shoda“ či „křížové plnění“ (Kontrola podmíněnosti, 2009). Kontrola podmíněnosti má pomoci prosazovat zvláštní právní předpisy EU a přispět k upevnění celistvosti této právní úpravy (Alliance Environnement, 2007).

Kontrola podmíněnosti obsahuje poskytování přímých podpor a některých podpor osy II programu rozvoje venkova (PRV) a některých podpor společné organizace trhu s vínem je „podmíněno“ dodržováním vybraných legislativních předpisů. Kontrola podmíněnosti v roce 2009 zahrnovala tři části – standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC), povinné požadavky na hospodaření (SMR) vyplývající z 19ti směrnic a nařízení Evropské unie a minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin v rámci Agroenvironmentálních opatření (AEO) (Kontrola podmíněnosti, 2010). Cílem politiky Cross compliance je ochrana životního prostředí, zabezpečení zdravotní nezávadnosti potravin, zajištění správného zacházení s hospodářskými zvířaty, zlepšení evidence chovů zvířat a prevence epidemií. Plnění cross compliance zajistí zemědělství a venkovu podmínky pro další rozvoj spočívající v racionálním využití přírodních zdrojů (Moravec, 2006). Podle Graaffa a kol. (2008) plnění cross compliance přináší pozitivní vliv na životní prostředí, menší spotřebu vody, nižší znečištění vody, snížení eroze, ale na druhou stranu má depresivní účinek na příjmy zemědělců v důsledku menší intenzifikace hospodaření.

Nedodržováním zákonných požadavků na hospodaření a pravidel dobrých zemědělských a environmentálních podmínek se farmář vystavuje riziku snížení či

vyloučení ze systému poskytování podpor z prostředků SZP (Špička, 2006). Kontroly podmíněnosti provádí pět kontrolních orgánů:

- Státní zemědělský a intervenční fond (SZIF) kontroluje Dobrý zemědělský a environmentální stav (GAEC);
- Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) kontroluje povinné požadavky na hospodaření – oblast Životní prostředí;
- Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) kontroluje povinné požadavky na hospodaření – oblast Životní prostředí a minimální požadavky pro použití hnojiv;
- Česká plemenářská inspekce (ČPI) kontroluje povinné požadavky na hospodaření – oblast veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin;
- Státní rostlinolékařská správa (SRS) kontroluje minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin (Kontrola podmíněnosti, 2009).

Moderní zemědělská výroba se řídí různými normami produkce, které omezují a řídí zemědělskou praxi. Kontrola dodržování těchto standardů je v současné době značně drahá, protože je na ni vynaložená značná lidská síla (Nikkilä a kol., 2011). Plnění jednotlivých požadavků cross compliance je inspektory ověřováno při kontrole na místě. Požadavky jsou posuzovány na základě vyžádané dokumentace (evidence o použitých hnojivech, program použití upravených kalů, aj.) a fyzickou kontrolou v terénu (např. posouzení samotné aplikace hnojiv, technického stavu skladu nebezpečných látek). Kontroly se provádí v souladu s platnou legislativou a její nedílnou součástí je protokol o kontrole, který zaručuje jednotný postup inspektorů vůči kontrolovanému subjektu. Každý kontrolovaný požadavek je v případě porušení posuzován z hlediska svého rozsahu, závažnosti, trvalosti a zároveň je zde vyhodnoceno, zda byl porušen úmyslně či z nedbalosti (Skopalová, 2011).

Kontrola podmíněnosti se průběžně aktualizuje. V roce 2010 Ministerstvo zemědělství rozšířilo podmínky Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC) na 10 standardů, které jsou komplexnější a lépe odpovídají zemědělské praxi (Kontrola podmíněnosti, 2010). V roce 2011 bylo důležitou změnou rozšíření povinných požadavků týkající se přípravků na ochranu rostlin, chovů zvířat a potravinového práva. Další změnou bylo rozšíření podmínek Dobrého zemědělského a environmentálního stavu GAEC 2, který je zaměřen na protierozní ochranu půd. S účinností od 1. července 2011

musí zemědělci chránit i tzv. mírně ohrožené půdy. Na nich můžou pěstovat širokořádkové plodiny pouze s využitím půdoochranných technologií (Kontrola podmíněnosti, 2011)

3. 2. Zemědělské poradenství

Zemědělci potřebují přístup k radám a informacím aby mohli reagovat na tlaky z ekologických předpisů, klesající příjmy ze zemědělství, měnící se strukturu mezinárodního obchodu a nové zákonné požadavky. Je třeba více než kdykoliv jindy se zaměřit na zemědělské poradenství a ovlivnit tak rozhodování zemědělců a tím dosáhnout stanovených politických cílů (Garforth a kol., 2003). České zemědělství se neustále rozvíjelo a rozvíjí. Podstatně přispělo k vývoji evropského zemědělství. Důkazem je i množství odborných knih, které se zabývají zemědělskou problematikou a to, že Zemědělská a potravinářská knihovna Ústavu zemědělské ekonomiky a informací existuje již 85 let a se svými 1,2 milióny svazky publikací je třetí největší zemědělskou knihovnou na světě (Kvítek a kol., 2011).

Jedním z hlavních témat současné zemědělské politiky je řešení negativních dopadů zemědělství na krajinu a životní prostředí. Ministerstvo zemědělství jako orgán státní správy zodpovídá za dostatečnou informovanost zemědělské veřejnosti o cílech Společné zemědělské politiky a za postupy a opatření přijaté k naplňování těchto cílů. Jedním z prostředků využívaných k dosažení stanovených cílů je poradenský systém (Hrudová a kol., 2010). Poradenský systém má zlepšit informovanost podnikatelů v zemědělství, lesnictví a vodním hospodářství, vlastníků lesa, sdružení vlastníků, nájemců lesa, odborných lesních hospodářů a dalších osob podílejících se na resortních a dalších činnostech ve venkovské krajině. Cílem je usnadnit orientaci a podpořit zavádění nových výrob, výrobních metod a technologií, které jsou zároveň slučitelné se zájmy zachování a zlepšení krajiny a ochrany životního prostředí (SZIF, 2011). Zemědělské poradenství poskytuje také pomoc při rozhodování o účasti na evropských programech a zároveň pomáhá při výběru fondu, z kterého bude čerpána dotace (Pulkrábek, Kubejová, 2007).

3.2.1 Poradenství v jiných státech EU

Rostoucí počet vlád a států Evropy zastává názor, že poradenství ve výrobě a vedení farmy je v podstatě spíše soukromý než veřejný statek a proto by měl být poskytován soukromým sektorem na obchodním a konkurenčním základě (Garforth a kol., 2003).

Podobný poradenský systém jaký má Česká republika má i Slovensko. Systém poradenských služeb je součástí vědomostního trojúhelníku (zemědělské poradenství, zemědělské vzdělávání, zemědělská věda a výzkum). Jeho středobodem - objektem působení je farmář, majitel lesní půdy nebo prvotní zpracovatel zemědělských produktů (Ministerstvo podohospodarstva Slovenskej republiky, 2007). Hlavním koordinačním článkem v systému poradenství na Slovensku je Agroinštitút Nitra se svým organizačním útvarem Centrom podohospodárskeho poradenstva (CPP). Odborné poradenství je zajišťováno pomocí míst prvního kontaktu a zdrojů informací, které jsou rozmístěny po celém Slovensku, jako například regionální pracoviště SPPK, PPA, výzkumné ústavy atd. Dalšími institucemi, které poskytují odbornou podporu, jsou: instituce rezortu, specializované organizace, školství - univerzity, střední odborné školy, komory, svazy a sdružení, mimovládní organizace, soukromé poradenské organizace (Buday, 2007).

V Rakousku zajišťuje organizaci zemědělského poradenství Federální ministerstvo zemědělství, životního prostředí a lesního hospodářství. Rakouské poradenství můžeme rozdělit na oficiální poradenství, výzkum a ostatní. Oficiální poradenství zajišťuje devět agrárních komor a okresní komory pro zemědělství, lesnictví a ekonomiku. Agrární komory mají na starosti koordinaci a provádění poradenství a vzdělávání, školení poradců zaměřené na jednotlivé země, dokumenty a speciální poradenství. Okresní komory mají na starosti poradenství a školení pro rodinné farmy a distribuci informací. Výzkum zajišťují vyšší federální vzdělávací a výzkumné instituce, Rakouská agentura pro zdraví a bezpečnost potravin, vysoké školy apod. Ostatní poradenskou činnost vykonávají sdružení a organizace producentů a ostatní veřejná a poradenská zařízení. Patří sem například: BIO Austria, ÖKL Österreichischess Kuratorium für Landtechnik und Landentwicklung, ÖAG Österreichische Arbeitsgemeinschaft für Grünland und Futterbau. Dále ostatní poradenskou činnost zajišťují instituce pro vzdělávání dospělých, např. LFI Ländliches fortbildungsinstitut (Lebensministerium, 2012).

3.2.2. Historie zemědělského poradenství

Počátky zemědělského poradenství můžeme vidět koncem 15. století, kdy řízení vrchnostenských statků bylo regulováno tzv. instrukcemi – soubory nařízení, rad a návodů. Změny, pokud k nim vůbec docházelo, začínaly na velkostatku a jen zvolna přecházely na selský statek, ostatní hospodářství zůstávala hodně pozadu. Koncem 18. století z popudu Marie Terezie vznikla Společnost orby a svobodných umění v Čechách s úkolem starat se všestranně o pokrok polního hospodářství (Mistr, 2006). Prvořadým zájmem tereziánského státu bylo povznesení zemědělské produkce, proto v letech 1769-1770 podporoval v jednotlivých zemích monarchie zakládání společností šlechtických velkostatkářů, které měli vydávat publikace a pořádat přednášky o technickém pokroku v agronomii (Kvítek, 2006). Počínaje koncem 18. století začíná být k dispozici cizojazyčná odborná literatura (Mistr, 2006). V 19. století nastal překotný rozvoj zemědělsky orientovaných knihovních sbírek a neustal ani se vznikem samostatného Československa (Kvítek, 2006). V roce 1926 byl slavnostně otevřen Dům zemědělské osvěty, jeho úkolem bylo podpořit opětovný rozvoj poničeného zemědělství, který by vedl k potravinové soběstačnosti. Fungovaly celorepublikové vzdělávací programy, zaměřené na sedláky a rolníky, tak na státní úředníky, zavedla se zpětná kontrola činnosti a působnosti, evidence jednotlivých hospodářství i celku (Vicenová, 2006).

Zemědělské poradenství před rokem 1989 zajišťovali státní statky a zemědělská družstva prováděním odborných činností. Krajské a okresní porady agronomů a zootechniků umožňovali tok informací a výměnu zkušeností (Stehlík, 2004).

Poradenství po roce 1989 se, vzhledem k rozsáhlým změnám v oblasti vlastnických práv, zaměřilo na problematiku legislativní a transformační. Poradenství řešilo pomoc v celém spektru odborných témat, počínaje zastaralým technickým a technologickým vybavením, přes problematiku rostlinné a živočišné produkce, až po marketing a orientaci zemědělských podnikatelů v nových poměrech evropského agroprostoru (Koncepce Mze, 2008). Restituce, privatizace a přerozdělování půdy po roce 1989 nezpůsobily pouze restrukturalizaci fyzické základny farmaření v ČR, ale daly též vzniknout profesi soukromý farmář. Hlavními zdroji odborných znalostí a podnikatelských dovedností farmářů v této době byli textové materiály, výstavy a předváděcí akce a návštěvy farem a výzkumných stanic (Rolls a kol., 1999). První pokus o vytvoření státní poradenské organizace byl

učiněn v r. 1993, kdy bylo v rámci Institutu výchovy a vzdělávání MZe ČR (IVV) vytvořeno oddělení poradenství. To se zúčastnilo tvorby a organizace celostátního programu podpory ekonomického poradenství DIGIT I (Stehlík, 2004). DIGIT I byl výhradně zaměřen na zhodnocení podnikatelského záměru ekonomicky slabých podniků a na doporučení ke změně zaměření hospodářské činnosti nebo k jejímu ukončení. Tato pomoc nebyla příliš rozsáhlá co do počtu zpracovaných poradenských projektů, ale byla velice účinná z pohledu jednotlivců i z metodologických aspektů. V letech 1998-2002 bylo poradenství poskytováno pomocí poradenských kroužků (Koncepce Mze, 2008). Kroužky byly založeny na systému, že zemědělské podniky, mající zájem o poradenské služby dotované státem, vytvořily právnickou osobu - kroužek, která se stala příjemcem dotace. Podniky mohl být až ze třech navzájem sousedících okresů. Kroužek zpracoval podle závazné osnovy projekt na poradenskou činnost. Po schválení projektu ministerstvem zemědělství bylo kroužku tímto úřadem přiděleno identifikační číslo a kroužek mohl při dodržení dotačních pravidel čerpat státní podporu na poradenskou činnost. Šlo o dobrovolnou aktivitu zemědělských podniků v oblasti získávání odborných znalostí poradců podle zásad stanovených státem (Šašek, 2000). Tahle část poradenského systému byla převážně určena pro řešení dlouhodobějších problémů technologického poradenství. Poradenský kroužek musel v daném termínu předložit projekt, ve kterém pomocí SWOT analýzy popsal současný stav, formuloval své vize, stanovil cíle, kterých chtěl dosáhnout, a aktivity, jimiž cíle uskutečnil. Za dosažené výsledky odpovídal poradenský kroužek. Ten musel v projektu stanovit pro každou úroveň hodnocení ukazatele. Musel být také jasně definován způsob, jak poradenský kroužek tyto ukazatele shromažďoval, zpracovával a vyhodnocoval. Na ministerstvu pak zůstávala kontrolní úloha čerpání finančních prostředků z těchto podpůrných fondů (Holasová, 1999). Tato forma poradenství byla široce akceptována zemědělskou veřejností i oceňována v hodnocení EU (Koncepce Mze, 2008).

Po vstupu ČR do Evropské unie v roce 2004 bylo Působení zemědělského poradenského systému upraveno v čl. 13 – 16 NR 1782/2003 (Stehlík, 2004). Úkolem vybudovat poradenský systém byl MZe ČR pověřen Ústav zemědělských a potravinářských informací (ÚZPI), který se stal koordinačním centrem pro celé zemědělské poradenství. Rýsovaly se dvě možnosti jak situaci vyřešit. První možnost znamenala vytvoření silné základny státních poradců. Druhou možností bylo vytvořit

úzkou skupinu nezávislých specialistů a širší síť privátních poradců, kteří by pokryli poradenství v regionech. ČR zvolila druhou možnost, a jak potvrzují zkušenosti i ze zahraničí, jednalo se o prozíravý krok. Vybraná varianta je daleko pružnější a levnější. Zemědělství specialisté v uplynulém období postupně procházeli procesem akreditace. Poradci, kteří proces úspěšně absolvovali, získali certifikát, správce registru je zařadil do „Registru poradců MZe“ a v současnosti tito lidé zajišťují poradenství v regionech. V souvislosti se vstupem ČR do EU museli zemědělci začít řešit problémy s pravidly, které pro zemědělství stanovila EU prostřednictvím 19 právních předpisů ES. Jejich dodržování se stává základní podmínkou pro získávání finančních podpor z EU. Hlavním posláním privátního poradenství v zemědělství bylo pomoci zemědělcům zavést tyto požadavky do běžné zemědělské praxe. Na podporu privátního poradenství vzniknul dotační program 9F, který v období 2004–2006 umožňuje zemědělcům získávat na vybrané služby privátních poradců podporu z národních zdrojů (Polívka, 2006). Program 9. F. Podpora poradenství v zemědělství byl rozdělen do čtyř kategorií 9.F.a. - 9.F.d.,

- 9.F.a.: zhodnocení zemědělského podniku z hlediska dodržování právních předpisů vycházejících ze směrnic EU v oblasti ochrany vod,
- 9.F.b.: zhodnocení zemědělského podniku z hlediska welfare hospodářských zvířat,
- 9.F.c.: splnění podmínek pro ekologický způsob hospodaření vyplývajících ze zákona č. 242/2000 Sb. a Nařízení rady (EHS) č. 2092/91,
- 9.F.d.: zpracování optimalizace hospodaření zemědělského podniku (Holasová, 2005).

Tento program byl přípravou na formulování a pilotní ověření budoucího fungování zemědělského poradenského systému (Stehlík, 2004). Akreditovaným poradcem zapojeným do programu Podpora poradenství v zemědělství byl:

- fyzická osoba vedená v Registru poradců MZe, (www.agroporadenstvi.cz/poradensky systém MZe v ČR / registr), která úspěšně absolvovala přípravu ke standardu poradenské činnosti vztahující se k danému předmětu dotačního programu, nebo
- právnická osoba, která má v předmětu činnosti poskytování poradenských služeb v zemědělství a jejíž zaměstnanec, který poskytuje poradenské služby, je vedený

v Registru poradců MZe a úspěšně absolvoval přípravu ke standardu poradenské činnosti vztahující se k danému předmětu dotačního programu (Šabata, 2005).

Členské státy EU byli povinny zavést do roku 2007 poradenský systém pro zemědělce v oblasti obhospodařování půdy a řízení zemědělských podniků - zemědělský poradenský systém (FAS - Farm Advisory System) (Evropská komise, 2010). Poradenská činnost musí samozřejmě zahrnovat právní požadavky na řízení (SMR) a dobré zemědělské podmínky a podmínky životního prostředí (GAEC) zařazené v rámci podmíněnosti, které musejí dodržovat zemědělci přijímající platby SZP (ADE-ADAS-AGROTEC.EU, 2009). Cílem FAS je napomoci k tomu, aby si zemědělci více uvědomili vztahy mezi toky surovin a zemědělskými procesy na jedné straně a standardy týkajícími se životního prostředí, bezpečnosti potravin, zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat na straně druhé. Tento systém byl zaveden současně se systémem podmíněnosti, v jehož rámci je podpora ze SZP v plné výši vyplácena pouze zemědělcům, kteří splňují dané požadavky (Evropská komise, 2010).

Další informace a vzdělávání mohou zemědělci získat pomocí Místních akčních skupin (MAS), v rámci IV Osy LEADER z fondu EAFRD - Evropská zemědělský fond pro rozvoj venkova (Balzerová, 2011). MAS představuje podle jeho složení a charakteru komplexní prvek rozvoje venkovského prostoru. Je to skupina členů, která kombinuje různé typy místních zainteresovaných stran - zástupci obcí, soukromé podniky, zájmové spolky a sdružení, nevládní organizace a další subjekty. Zemědělství je i nadále důležité v oblasti rozvoje venkova a tak zástupci zemědělských a lesnických firem ve spolupráci s představiteli obcí hrají zásadní roli (Maříková, Herová, 2011).

3.2.3 Koncepce systému poradenství MZe na období 2009 - 2013

Poradenský systém resortu zemědělství se zaměřuje na oblast zemědělství, lesnictví, rybářství, vodní hospodářství a rozvoj venkova (Koncepce MZe, 2008). Ministerstvo zemědělství jako orgán státní správy zodpovídá za dostatečnou informovanost zemědělské veřejnosti o cílech Společné zemědělské politiky a za postupy a opatření přijaté k naplňování těchto cílů. Jedním z prostředků využívaných k dosažení stanovených cílů je poradenský systém. Koncepčním a řídicím orgánem poradenského systému MZe je odbor

ministerstva, v jehož náplni je poradenství. Poradním orgánem náměstka tohoto odboru je Národní rada poradenství pro zemědělství a rozvoj venkova. Jsou zde zastoupeny útvary MZe, které formulují požadavky na poradenský systém. Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), jakožto kontrolní orgán, agrární nevládní neziskové organizace, které reprezentují potřeby a zájmy podnikatelských subjektů působících v resortu zemědělství a výzkumné ústavy a univerzity z hlediska transferu odborných znalostí (Hrudová a kol., 2010). Poradenský systém, podle Koncepte poradenského systému Ministerstva zemědělství na léta 2009–2013, je členěn do čtyř stupňů. První stupeň zahrnuje vstupní (orientační) konzultace, druhý stupeň odborné konzultace, třetí stupeň individuální poradenství podporované z Programu rozvoje venkova, opatření I.3.4 a čtvrtý stupeň poskytování informací prostřednictvím specializovaných webových portálů (Dvořák, 2010).

1. Stupeň - vstupní (orientační) konzultace

Jsou pro uživatele bezplatné, poskytnou tazateli všeobecné informace (časově limitované) ke vznesenému dotazu. Jedná se o informace o podpůrných programech, o vyžadovaných termínech nebo nasměrují tazatele na další odborné konzultace či individuální poradenské služby (Koncepte MZe, 2008). Tento typ poradenství je podporován z národních zdrojů. Vstupní konzultace v současné době zajišťují agentury pro zemědělství a venkov (AZV MZe). K hlavním úkolům AZV MZe v této oblasti patří poskytování informací o veškerých programech podpor MZe, pomoc s vyplňováním potřebných formulářů a jsou rovněž metodickým pracovištěm pro obdobnou činnost agrárních nevládních neziskových organizací a plní další úkoly stanovené Akčním plánem celostátní sítě pro venkov. Poskytují poradenství uživatelům půdy, organizují semináře a školení pro zemědělce. Pro oblast vodního hospodářství je konzultačním místem sekce vodního hospodářství MZe (Dvořák, 2010). Síť je rozdělena do krajských a regionálních sítí, které sdružují agentury pro zemědělství a venkov a subjekty působící ve venkovském prostoru na úrovni krajů a okresů. Krajské a regionální sítě zajistí mezisektorové provázání a integrovaný přístup k rozvoji venkova a zemědělství. Prostřednictvím Agentur pro zemědělství a venkov je zajišťován vzájemný přenos informací mezi MZe a aktéry na regionální úrovni. Takto navržená struktura zajišťuje efektivní

obousměrný přenos informací a zároveň začleňuje do rozvoje venkova a zemědělství všechny regiony (Zpravodaj Mze, 2008). Krajských agentur pro zemědělství a venkov (KAZV) je v ČR třináct a Agentur pro zemědělství a venkov (AZV) je šedesát tři. Kontakty na jednotlivé agentury pro zemědělství a venkov jsou na internetové adrese: www.eagri.cz (Krajské a regionální sítě, 2012). Za dobu své působnosti se stala pracoviště Agentur pro zemědělství a venkov významným místem, kam se zemědělský subjekt obrací s žádostí o radu či o pomoc (Koncepte Mze, 2008).

Další součástí 1. stupně poradenství jsou agrární nevládní neziskové organizace a nevládní organizace se statutem Krajského informačního střediska pro zemědělství a rozvoj venkova (podle zákona č. 40/1964 Sb., zákona č. 301/1992 Sb., zákona 83/1990 Sb., a podle zákona č. 248/1995 Sb.) (Dvořák, 2010). Agrárními nevládními neziskovými organizacemi jsou například Hospodářská a Agrární komora ČR, Asociace soukromého zemědělství (Zelená zpráva, 2010). Jsou významnými poskytovateli informací a konzultací, a to především z hlediska celoplošného dosahu jejich působení. Provádějí konzultace především k dodržování podmínek správné výrobní praxe v souvislosti s plněním požadavků cross compliance, agroenvironmentálních programů a také poskytují zpětnou vazbu MZe o poradenských potřebách cílových skupin. Krajská informační střediska pro rozvoj zemědělství a venkova mj. rovněž sehrávají významnou roli v oblasti adresně směřovaných informací, přenosu poznatků výzkumu a vývoje do praxe a v oblasti informační podpory regionálních produktů (Dvořák, 2010). KIS mají informační podporu ze státních orgánů, krajských orgánů i vzdělávacích a výzkumných institucí. Spolupracují úzce s Ústavem zemědělské ekonomiky a informací, zemědělskými agenturami, zemědělskými a venkovskými nevládními organizacemi a středními odbornými školami (KIS Středočeského kraje, 2008). Ministerstvo zemědělství ČR udělilo statut KIS na základě výběru jednomu subjektu v každém kraji. Subjektem KIS je právnická osoba, která má poskytování informací v náplni činnosti, která zajistí spolupráci s cílovými skupinami a s krajskou reprezentací (Potravinařská komora ČR, 2007). Ministerstvo zemědělství udělilo statut Krajského informačního střediska pro rozvoj zemědělství a venkov 13 právnickým osobám. Přehled KIS včetně kontaktních údajů je uveden na internetové stránce: www.eagri.cz (KIS, 2012). Regionální agrární komora Středočeského kraje poskytuje svým členům konzultační a poradenské služby, organizuje vzdělávací akce a spolupracuje s orgány státní správy. Snaží se prostřednictvím okresních agrárních komor

členskou základnu rozšiřovat a prosazovat důležitost a zájmy jednotného postupu při obhajobě zájmů zemědělských podnikatelů. Její úloha je nezastupitelná, neboť zajišťuje zázemí pro Agrární komoru ČR, jedná s Ministerstvem zemědělství ČR a je partnerem při jednání s Krajským úřadem Středočeského kraje. Mezi členy agrární komory patří: výzkumné ústavy, státní zkušebny, chovatelské svazy, plemenářské firmy, prodejci zemědělské techniky, osiv, střední zemědělské školy a podniky zajišťující služby pro zemědělství (Mocová, 2008). Vstupní konzultace poskytované agrárními nevládními neziskovými organizacemi pro oblast zemědělství, lesnictví a rybářství jsou podpořeny z národních dotací. Pro oblast rozvoje venkova je k poskytování vstupních konzultací využita struktura Celostátní sítě pro venkov (Koncepce MZe, 2008).

2. Stupeň - odborné konzultace

Odborné konzultace jsou pro uživatele bezplatné, jsou formou telefonického, elektronického, případně osobního kontaktu a pomohou tazateli zodpovědět jednotlivý odborně zaměřený dotaz provozního charakteru. Odborná činnost vědecko-výzkumných institucí je zaměřena rovněž na transfer poznatků výzkumu pro zkvalitňování činnosti poradců, lektorů a konzultantů poradenského systému MZe, učitelů středních odborných škol, případně pracovníků veřejné správy. Tento stupeň zahrnuje i speciální poradenství pro živočišnou a rostlinnou výrobu. Poskytovatelem této úrovně konzultací jsou resortně orientované výzkumné ústavy, veřejné vysoké školy a odborná sdružení nevládních organizací. Konzultační činnost pro oblast vodního hospodářství a rybářství poskytují odborné útvary MZe. Garantem speciálního poradenství pro živočišnou a rostlinnou výrobu je komoditní úsek MZe, který tuto formu poradenství zajišťuje prostřednictvím uznaných chovatelských sdružení, pěstitelských svazů, případně oprávněných osob (Koncepce MZe, 2008). Metodičtí pracovníci ÚZEI pomáhají zemědělcům přímo v regionech nebo zpracovávají odpovědi na dotazy veřejnosti pomocí služby Infopult na internetových stránkách: <http://www.nzpk.cz/infopult-zadani-dotazu/>. Dotazy zodpovídají pracovníci knihovny - informační specialisté. Odborné dotazy jsou postupovány odborným poradcům, specialistům na příslušnou problematiku v oborech zemědělství, potravinářství a v příbuzných oborech. Pro rozsáhlejší odpovědi ÚZEI nabízí vypracování placených rešerší nebo studií (Kvítek a kol., 2011). Mezi resortně orientované výzkumné ústavy patří

např.: Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, Výzkumný ústav potravinářský Praha, Výzkumný ústav rostlinné výroby, Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Výzkumný ústav veterinárního lékařství, Výzkumný ústav zemědělské techniky, Výzkumný ústav živočišné výroby. Další odbornou konzultační činnost poskytují veřejné vysoké školy: Česká zemědělská univerzita, Jihočeská univerzita a Mendelova univerzita (UZEI, 2012). Odborná sdružení nevládních organizací plní roli nositele odborných poznatků v těch případech, kdy neexistuje odpovídající výzkumná instituce (Koncepte MZe, 2008). Odborná konzultační činnost je podporována z národních zdrojů a je tím usnadněn přístup fyzických a právnických osob působících v resortu zemědělství ke zdrojům odborného poradenství a zároveň řešen i transfer odborných informací do praxe (Dvořák, 2010).

3. Stupeň - individuální poradenství podporované z Programu rozvoje venkova, opatření I.3.4.

Individuální poradenství je poradenství s finanční spoluúčastí klientů poskytované akreditovanými poradci. Je využíváno v případech, kdy podnikatelský subjekt potřebuje řešit odbornou problematiku zaměřenou především na oblast dodržování zásad společné zemědělské politiky, cross compliance a správné zemědělské praxe a to do větší hloubky nebo komplexněji než to umožňuje odborná konzultace (Koncepte MZe, 2008).

Stát je garantem výběru dodavatelů poradenských služeb a kontroly dodržování standardu a rozsahu těchto služeb. Poradenské služby mohou být poskytovány pouze soukromými fyzickými nebo právnickými osobami, které mají poradenství v předmětu své činnosti a jsou vedeny v Registru poradců MZe nebo disponují registrovanými poradci (Dvořák, 2010). V registru poradců jsou zapsáni akreditovaní poradci, kteří obdrželi certifikát MZe. Tito privátní poradci prochází dalším vzděláváním ve své odborné znalosti. Jejich služby mohou zemědělci využívat s podporou Programu rozvoje venkova opatření I.3.4. Využívání poradenských služeb v zemědělských podnicích, aby preventivně působily na podniky a pomáhali jim s dodržování Cross compliance. Registr privátních poradců MZe včetně akreditačního řízení spravuje Ústav zemědělské ekonomiky a informací (Hrudová a kol., 2010). ÚZEI je mimo jiné i pověřen činností kontrolního orgánu. Jeho povinností je schvalovat privátní poradenské subjekty, které budou působit v zemědělském

poradenském systému včetně ověřování údajů předložených v jejich žádosti o pověření, poskytovat schváleným poradcům metodickou a informační podporu a provádět kontrolu obsahu, rozsahu a kvality poradenských služeb poskytovaných schválenými poradenskými subjekty (Koncepce MZe, 2008).

Akreditace zemědělských poradců

Cílem akreditace je vytvořit kvalifikační zázemí pro funkční zemědělský poradenský systém a soustavnou odbornou přípravou zajistit, že poradci akreditovaní MZe získají potřebné znalosti týkající se především povinných požadavků na hospodaření, dobrého zemědělského a environmentálního stavu, legislativy ČR k řízení zemědělských a lesních podniků, dále znalosti potřebné pro odborná zaměření a bezpečnost práce založenou na právních předpisech ES (Urbanová, 2009).

Dne 22. 11. 2011 byla poradou ministra zemědělství schválena novela Směrnice Ministerstva zemědělství č.j. 189941/2011-MZE-17013 o akreditaci poradců a jejich vedení v Registru poradců akreditovaných Ministerstvem zemědělství, která navazuje na dosavadní systém akreditace poradců, jehož cílem je zajistit, aby poradenské služby, které jsou podnikatelským subjektům poskytované v resortu zemědělství v rámci programů podporovaných z veřejných zdrojů, vykonávali pouze poradci, kteří jsou k této činnosti odborně způsobilí a kteří jsou systematicky proškolení a seznamováni s aktuálními otázkami, především s tzv. povinnými požadavky na hospodaření, požadavky na dobrý zemědělský a environmentální stav a s národní legislativou. Ministerstvo zemědělství vydává tuto směrnici s resortní působností v souladu se schválenou koncepcí poradenského systému MZe na léta 2009-2013 č.j. 8182/2008-18010 ze dne 15. 12. 2008 a usnesením vlády České republiky ze dne 16. 8. 2006, č. 948, k Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013 (Poradenství a výzkum, 2011). Po úspěšném absolvování akreditační přípravy a řízení získá žadatel akreditační certifikát v příslušné oblasti (podoblasti) a bude zapsán do Registru poradců Ministerstva zemědělství. Poradci registrovaní MZe a vedení v Registru mohou poskytovat poradenské služby v rámci Programu rozvoje venkova ČR Opatření I.3.4. Využívání poradenských služeb (Akreditační řízení, 2010).

Cílem akreditace je vytvořit kvalifikační zázemí pro funkční zemědělský poradenský systém a soustavnou odbornou přípravou zajistit, že poradci akreditovaní MZe získají potřebné znalosti týkající se především povinných požadavků na hospodaření, dobrého zemědělského a environmentálního stavu, legislativy ČR k řízení zemědělských a lesních podniků a bezpečnosti práce založené na právních předpisech (Směrnice o akreditaci poradců, 2011).

Akreditace je zaměřena na oblast zemědělství, lesnictví a rostlinolékařství. Oblast zemědělství se dělí na tyto podoblasti: rostlinná výroba, živočišná výroba, optimalizace hospodaření zemědělského podniku, ekologické zemědělství, zemědělství a ochrana přírody a krajiny, energetické využití agrárních produktů, péče o půdu. Oblast lesnictví se nečlení na podoblasti. Oblast rostlinolékařství se dělí na podoblast rostlinolékařství v zemědělství a podoblast rostlinolékařství v lesnictví.

Součástí akreditačního řízení je odborná příprava k získávání znalostí k následujícím tématům:

- a) kontrola podmíněnosti,
- b) soustava Natura 2000,
- c) agroenvironmentální problematika, (oblast zemědělství a dále podoblast rostlinolékařství v zemědělství),
- d) environmentální problematika v lesnictví, (oblast lesnictví a dále podoblast rostlinolékařství v lesnictví),
- e) aktuální znalosti o metodách integrované ochrany rostlin (oblast rostlinolékařství),
- f) bezpečnost práce založená na právních předpisech.

Směrnice Ministerstva zemědělství č.j. 189941/2011 - MZE - 17013 ze dne 22. 11. 2011 o akreditaci poradců MZe a jejich vedení v Registru poradců Ministerstva zemědělství dále stanovuje odbornou způsobilost, odborné znalosti v oblasti, případně podoblasti akreditace, administrativní a technické vybavení poradce. Zájemce o akreditaci se musí přihlásit do akreditačního řízení pro privátní poradce a musí splnit kvalifikační požadavky na vstup do akreditačního řízení: ukončené vysokoškolské vzdělání v doktorském, magisterském, bakalářském studijním programu nebo ukončené vyšší odborné vzdělání a ke dni podání přihlášky nejméně tři roky prokázané poradenské nebo provozní praxe ve zvolené podoblasti akreditace nebo střední vzdělání s maturitní zkouškou a ke dni podání přihlášky nejméně čtyři roky prokázané poradenské nebo provozní praxe ve

zvolené podoblasti akreditace. Délku praxe potvrzuje zaměstnavatel účastníka akreditačního řízení. Osoba samostatně výdělečně činná dokládá poradenskou praxi referencemi (tj. realizovanými poradenskými projekty), provozní praxi pak dokládá registrací zemědělského podnikatele nebo živnostenským oprávněním se vztahem k oblasti zemědělství. Poradce poté absolvuje přípravný kurz, vypracuje a obhájí akreditační projekt na schválené téma. Po úspěšném obhájení projektu před akreditační komisí obdrží poradce od Ministerstva zemědělství certifikát s uvedenou oblastí případně podoblastí (viz. příloha č. 1). Doba platnosti certifikátu je stanovena na pět let ode dne složení akreditační zkoušky. Před zapsáním do registru poradců musí poradce ještě podepsat Etický kodex poradce (viz. příloha č. 2) a čestné prohlášení o administrativním a technickém vybavení (tj. počítač s možností tisku, připojený na internet a vybavený kancelářskými programy – minimálně WORD, EXCEL, internetový prohlížeč).

Akreditovaný poradce má právo zapojit se do poradenských programů podporovaných z veřejných zdrojů, účastnit se finančně podporovaných vzdělávacích akcí dalšího vzdělávání pořádaných Správcem Registru a mít tak přístup k informacím z informačních zdrojů resortu nezbytných pro plnění úkolů poradce vedeného v Registru, požádat v odůvodněných případech (mateřská dovolená, dlouhodobá nemoc) Správce Registru o prominutí plnění požadavku.

Poradce je povinen zabezpečit provedení poradenské služby v potřebném rozsahu v rámci své akreditace a s klientem uzavřít písemnou smlouvou provedení poradenské služby, nabídnout klientovi poradenskou službu, která zjistí pomocí vyplnění kontrolních listů, do jaké míry jsou v podniku naplněny povinné požadavky na hospodaření (SMR), podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC) a legislativa ČR k hospodaření zemědělského nebo lesního podniku. Vyplněné kontrolní listy jsou určeny pouze pro daný zemědělský podnik. Dále musí poradce vypracovat podrobný výstup z poradenské služby s doporučeními vyplývajícími z provedené poradenské služby. Tento výstup vždy předat pouze klientovi a vyžádat si potvrzení o jeho převzetí, které je součástí deníku. Plnou odpovědnost za správnost a přiměřenost poradenského doporučení nese poradce. Odpovědnost za škody způsobené poradcem při výkonu jeho činnosti je součástí smluvního vztahu mezi klientem a poradcem.

Poradce musí vypracovat v Deníku popis každé provedené poradenské služby bez uvedení konkrétních doporučení a vést deník podle vzoru (viz příloha č. 3) v elektronické

podobě i písemně a po dobu pěti let uchovávat a dále po tuto dobu uchovávat výstupy z provedené poradenské služby předávané klientovi. Na vyžádání musí poradce předložit správci registru deník v elektronické podobě. Dále poradce nesmí sdělovat žádné osobní nebo jednotlivé informace či údaje, které získá v rámci své poradenské činnosti, jiným osobám, než je klient.

Poradce poskytuje poradenskou službu osobně a na vlastní odpovědnost; dbát, aby při vykonávání poradenské služby nedocházelo ke střetu zájmů. Poradenskou službu musí poradce poskytovat minimálně pětkrát za kalendářní rok a musí se účastnit vzdělávacího programu poradců akreditovaných MZe. Dále musí akreditovaný poradce prokazovat skutečnost, že je akreditován MZe výhradně akreditačním certifikátem. Certifikát je platný pouze po dobu vedení poradce v registru.

Akreditovaný poradce může být kontrolován správcem registru (ÚZEI), který může ke kontrole přizvat resortní výzkumné ústavy nebo pracovníky odborných útvarů MZe. Kontroly pro podoblast lesnictví jsou prováděny ve spolupráci s Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů a kontroly pro oblast rostlinolékařství jsou prováděny ve spolupráci se Státní rostlinolékařskou správou (Směrnice o akreditaci poradců, 2011).

Individuální poradenství je podporováno z Programu rozvoje venkova, Opatření I.3.4 Využívání poradenských služeb. Opatření má průřezový charakter a kromě osy I je využíváno také v rámci témat osy II Programu rozvoje venkova (Koncepce MZe, 2008). Finanční podpora slouží pro zemědělce ke krytí nákladů při využívání služeb zemědělského poradenského systému, který zemědělcům poskytuje poradenské služby k hospodaření a dodržování zásad společné zemědělské politiky, zejména cross compliance, a správné zemědělské praxe, nejméně v rozsahu povinných norem Společenství v oblasti životního prostředí, ochrany přírody a krajiny a norem bezpečnosti práce. Finanční podpora dále slouží k podpoře šetrného způsobu hospodaření v souvislosti např. s agroenvironmentálními opatřeními. Dále je finanční podpora poskytována vlastníkům lesa, nájemcům lesa a podnikatelským subjektům v lesním hospodářství pro poradenství v okruzích platné legislativy včetně příslušnosti orgánů státní správy a procesních lhůt (ochrana životního prostředí, pracovně právní vztahy, bezpečnost práce aj.), norem příslušného certifikačního systému, managementu a marketingu, logistiky, nových technologií. Finanční podpora bude dále sloužit k podpoře šetrného způsobu hospodaření v lesích v souvislosti např. s lesnicko-environmentálními opatřeními (SZIF, 2011).

Příjemcem podpory může být fyzická nebo právnická osoba podnikající v zemědělství a fyzická nebo právnická osoba hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení, nebo ve vlastnictví obcí a jejich sdružení (Pělucha, 2006). Jedná se o přímý nenávratný druh dotace. Výše dotace činí 80 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Dotace za provedené poradenské služby je poskytována maximálně ve výši 1500 € (cca 40 tis. Kč) dle kurzu stanoveného k 1. lednu roku, kdy bude schválena Žádost o proplacení výdajů projektu. Příspěvek EU činí 75 % veřejných zdrojů a příspěvek ČR činí 25 % veřejných zdrojů (Podmínky pro poskytnutí dotace PRV, 2011). Státní zemědělský intervenční fond dne 14. 3. 2011 schválil 1987 Žádostí o dotaci v rámci jedenáctého kola příjmu žádostí Programu rozvoje venkova – opatření I.3.4. Využívání poradenských služeb v celkové výši podpory 73.636.533,- Kč. Schváleny byly všechny Žádosti o dotaci, které kladně prošly hodnocením přijatelnosti (Anton, 2011).

4. Stupeň - poskytování informací prostřednictvím specializovaných webových portálů

V současné době existuje řada webových stránek, které přinášejí specializované informace, metodiky, formuláře či doporučení. Využívání těchto informací záleží na počítačové gramotnosti uživatele, na snadnosti cesty, kterou se uživatel k informacím dostane, případně i nutností úplaty za přístup k některým informacím (Koncepte MZe, 2008). Webové informace jsou poskytovány na všech úrovních poradenství, v různých stupních odbornosti. Podpora webového poradenství má za cíl zjednodušení přístupu k poradenským informacím možností dálkového přístupu a propojováním webových portálů. Stanovenou úlohu plní např. portál Farmáře, informační portály ÚZEI a portály organizací státní správy. Tato forma účinným způsobem propojuje všechny stupně navrženého poradenského systému (Dvořák, 2010). V oblasti vodního hospodářství je provozování webové stránky hlavním prostředkem poradenství (Koncepte MZe, 2008). Například Ústav zemědělské ekonomiky a informací spravuje tyto webové informační služby:

- www.agronavigátor.cz
- Bezpečnost potravin
- Ekologické zemědělství
- Infopult

- Infovenkov
- Nitrátová směrnice
- Poradenství a vzdělávání
- Terminologický slovník
- Zemědělská a potravinářská knihovna (Webové informační služby, 2011).

Jedním z nejdůležitějších webových portálů je www.eagri.cz. Hlavní ideou webového portálu eagri.cz je vytvořit jeden centrální přístupový bod k informačním zdrojům Ministerstva zemědělství a jeho podřízených organizací. Jádro portálu bylo vytvořeno sloučením stránek www.mze.cz, www.upu.cz (stránky pozemkových úřadů) a www.farmar.eu (Portál farmáře) a začleněním portálu sítě pro venkov. Jednotný portál sjednocuje webovou prezentaci organizací resortu MZe a rovněž vytváří předpoklady pro snadnou prezentaci datových zdrojů v kterékoliv části portálu. Portál rovněž zajišťuje uživatelům jednotný přístup do chráněných zón obsahující soukromá data, a to prostřednictvím jednoho přístupového jména a hesla. Mezi přínosy nového webového portálu eAGRI mimo jiné patří:

- Centrální vyhledávání informací ve všech podřízených webech
- Stejná logika prezentace informací a ovládacích prvků
- Trvale aktualizovaná databáze právních předpisů v konsolidovaných zněních
- Seskupení všech formulářů na jedno místo, jejich provázání s příslušnými metodickými pokyny a právními předpisy.
- Zpřehlednění prezentovaných informací rozdělením portálu na tematické sekce.

Z hlediska obsahového je portál eAGRI tématicky členěn na 12 subportálů: Ministerstvo zemědělství, Pozemkové úřady, Portál farmáře, Zemědělství, Lesy, Poradenství a výzkum, Venkov, Životní prostředí, Dotace, Potraviny, Voda a Ochrana zvířat (Portál eAgri, 2011). Hlavním účelem Portálu farmáře je zpřístupnění aplikací registrů Ministerstva zemědělství, a to jak pro přihlášené, tak pro nepřihlášené uživatele. Přihlášení uživatelé mají možnost prohlížet a případně editovat svoje data v jednotlivých registrech (Portál farmáře, 2011). Portál farmáře SZIF kromě veškerých informací ohledně podávání dotací poskytuje pro přihlášené uživatele taktéž možnosti elektronického podání žádostí a prohlížení stavu administrace a výplat již podaných žádostí (Portál farmáře SZIF, 2011). SZIF se snaží zvýšit podíl elektronicky podávaných žádostí, kdy je ovšem nutnou podmínkou zavedení elektronického podpisu u všech žadatelů spolu s dopracováním systému poradenství pro

žadatele. Dále SZIF postupně přes Portál farmáře rozšiřuje poskytování individuálních dat jednotlivým žadatelům, týkajících se jejich podaných žádostí. Nový systém administrace u projektových opatření Programu rozvoje venkova výrazně zjednodušuje nároky na žadatele a celý proces administrace žádostí zrychluje (Fialová, 2011).

Další internetovou stránkou je www.agroporadenstvi.cz. Prostřednictvím této webové stránky jsou zemědělci a zemědělské poradci seznamováni s novou legislativou. Na stránkách je zveřejněna příručka „Hodnocení zemědělského podniku“. Portál také slouží k zajišťování údržby a k doplňování údajů do registru akreditovaných privátních poradců MZe, včetně zabezpečení XML komunikace SZIF. Stránka umožňuje přístup veřejnosti k informacím v databázi privátních poradců registru MZe. Webová stránka www.asven.cz zajišťuje transfer vědomostí z výzkumu a vývoje rezortních v. v. i. do praxe. Vyřešené výzkumné úkoly byly předávány učitelům odborných předmětů cestou webové stránky www.asven.cz, kde bylo např. zveřejněno 21 výstupů z vyřešených výzkumných úkolů rezortních v. v. i. Na tuto webovou stránku byly vkládány nové články v kanálech: Informační podpora, Aktuality a Kurzy celoživotního vzdělávání. Tyto články byly nabízeny dalším webovým stránkám v rámci serveru agronavigátor, především stránkám Agroporadenství a Infovenkov (Ročenka UZEI, 2010).

Jednotlivé formy poradenských služeb (vstupní a odborné konzultace, individuální poradenství a webové poradenství) tvoří navazující stupně uceleného poradenského systému. Jejich financování je zabezpečeno prostřednictvím národních i evropských fondů. Směřování poradenských služeb a jejich poskytovatelé, tj. poradenské subjekty, jsou určeny v programech pro jednotlivé stupně poradenství (agrární nevládní neziskové organizace, veřejné vysoké školy a výzkumné ústavy, tak akreditovaní privátní poradci). Činnost státních institucí v rámci poradenského systému (ZA MZe, ÚZEI, ÚHÚL) je financována z rozpočtu, který jim byl stanoven MZe (Koncepce MZe, 2008).

4. Materiál a metody

Cílem diplomové práce je zpracovat přehled o zemědělském poradenství v České republice a zhodnotit jeho současný stav. Na základě výsledků šetření u akreditovaných poradců a zemědělských subjektů zpracovat náměty na zlepšení poradenského systému v ČR.

Informace, náměty a připomínky o současném stavu zemědělského poradenského systému byly získány pomocí strukturovaných dotazníků. Ve spolupráci s kolegyní Bc. Martinou Joachimsthalerovou byl vytvořen dotazník pro akreditované poradce. Druhý dotazník byl vytvořen pro zemědělce a v něm se zjišťovalo, jak jsou zemědělci spokojeni se všemi stupni poradenského systému. Dotazníky byly poradcům a zemědělcům distribuovány na začátku roku 2012 a jejich vyplnění bylo anonymní. Akreditovaným poradcům bylo rozesláno 272 dotazníků, pro následné vyhodnocování bylo získáno 100 dotazníků. Zemědělcům bylo rozesláno 300 dotazníků a pro následné vyhodnocení jich bylo získáno 77. Dotazníky jsou uvedeny v příloze č. 4 a č. 5 diplomové práce.

Dotazník pro akreditované poradce byl rozdělen do tří základních témat: základní informace, vzdělávání a akreditace, propagace a cena poradenských služeb. V dotazníku bylo položeno 30 otázek. Dotazníky byly poradcům rozesílány emailovou poštou, jednotlivé emailové adresy byly získány z Registru akreditovaných poradců Ministerstva zemědělství spravovaný Ústavem zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI).

Dotazník pro zemědělce měl 23 otázek, které se týkaly všech čtyř stupňů poradenského systému (vstupní konzultace, odborné konzultace, individuální poradenství, webové portály). Dotazníky byly zemědělcům rozesílány také emailovou poštou jako u akreditovaných poradců.

U vyplněných dotazníků se nejdříve zkontrolovala formální správnost a posléze byly vyhodnoceny. U správně a úplně vyplněných dotazníků byly sečteny a zaznamenány jednotlivé odpovědi. U otevřených otázek byly vyhodnoceny konkrétní názory akreditovaných poradců a zemědělců k dané problematice a tyto názory byly zaznamenány do výsledků diplomové práce.

Cílem tohoto šetření bylo provést analýzu a získat informace z praxe od akreditovaných poradců a zemědělců na český zemědělský poradenský systém a na

základě výsledků z obou dotazníků byla provedena analýza poradenského systému a byly navrhnuty jeho případné změny.

Informace použité ke zpracování diplomové práce jsem čerpala z odborné literatury, internetových stránek týkajících se dané problematiky, internetových stránek Evropské unie, materiálů Ministerstva zemědělství, Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), atd.

5. Výsledky

5.1 Výsledky šetření u zemědělců

K dotazníkovému šetření bylo vybráno 300 zemědělských subjektů po celé České Republice. Z 300 dotazníků bylo správně vyplněných 77. Vyhodnocení dotazníků spočívalo v sečtení a porovnání jednotlivých odpovědí a porovnání jejich počtů, dále byly vyhodnocovány konkrétní odpovědi u otevřených otázek. Výsledky dotazníků byly zaznamenány do tabulky č. 1 a do grafu č. 3 a č. 4.

První otázky dotazníku byly zaměřeny na základní informace o zemědělci. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 62 % fyzických osob a 38 % právnických osob, zjištěné hodnoty jsou znázorněny v grafu č. 1. Převážná většina zemědělců hospodaří v konvečním zemědělství 57 %. U otázky týkající se výměry obhospodařované půdy byly odpovědi poměrně vyrovnané, do 50 ha hospodaří 22 % zemědělců, 50 - 100 ha 31 %, 500 - 2000 ha 32 %, jen u výměry nad 2000 ha hospodaří pouze 10 % subjektů. Zjištěné hodnoty jsou uvedeny v grafu č. 2.

Další část dotazníku byla zaměřena na 1. stupeň poradenského systému - vstupní orientační konzultace. Poradenství od Agentur pro zemědělství a venkov (AZV) a Krajských agentur pro zemědělství a venkov (KAZV) čerpá informace často a pravidelně jen 18 % dotazovaných, 57 % jich čerpá informace relativně málo, spíše jen při řešení dotací. Za to 23 % dotázaných zemědělců od nich nečerpá informace vůbec. Na otázku, zda AZV a KAZV poskytují dostatek informací, odpovědělo kladně 71 % respondentů. Poradenství od Krajských informačních středisek (KIS) využívá pouze 31 % dotazovaných, většina zemědělců 69 % Krajská informační střediska nevyužívá. Zda poskytují dostatek informací, hodnotilo kladně 26 % dotázaných, z toho pouze tři odpověděli ano a spíše ano odpovědělo 23 %, negativně na tuto otázku odpovědělo 73 % dotázaných. Semináře pořádané AZV, KAZV a KIS navštěvuje pravidelně 20 % zemědělců, občas se jich zúčastní většina a to 57 %, nikdy semináře nenavštěvuje 22 % dotázaných. Větší množství seminářů pořádaných těmito organizacemi by uvítalo 40 % např. na téma chov koní, ale přesto více zemědělců 51 % nemá o semináře zájem. Na otázku „co by pro zemědělce měly agentury více dělat“ odpovídali takto:

- *Více témat, více školení a doplňování nových informací.*
- *Prioritní je vlastní zájem, o výše uvedených agenturách každý ví a může je využívat, KIS ani AZV nemají v náplni semináře. V tom je jejich činnost ochromena, semináře dělají CSPVI.*
- *Informačních agentur je hodně.*
- *Když něco poradí, aby to platilo i při konečném proplácení dotací.*
- *Zcela konkrétní požadavky nových a nových zákonů převádět do praxe.*
- *Dostatek informací mi poskytuje ASZ ČR.*
- *S prací naší agentury v Kroměříži jsem velmi spokojen, co by všeobecně sedláci uvítali, tak je omezení někdy i obludné administrativy i když se iniciativou ASZ ČR snižuje.*
- *Někteří pracovníci by mohli být víc informovaní, dotace, LPIS, právě nejdůležitějším prvkem je dát o sobě vědět a spolupracovat s dalšími organizacemi, při zhlédnutí webu KIS Středočeského kraje jsem byl celkem mile překvapen, ale bylo to až na základě tohoto průzkumu.*
- *Více práce za méně peněz, agentury jsou pro nás celkově velmi cenným zdrojem informací jak k běžnému provozu, dlouhodobému plánování.*
- *Vysvětlovat MZe nesmyslnost některých nařízení a nutnost zohledňování základních přírodních zákonitostí, nejen přijímat připomínky, ale i je vyhodnotit odborníky a zapracovat.*
- *Informovat o možnosti dotací pro obnovu krajiny, jejich výhod, přínosu, případně poradenská činnost v těchto směrech; vyvíjet více aktivity ohledně poradenství v legislativě a rychle dodávat farmářům aktuální informace i třeba elektronickou verzí.*
- *Mělo by se poskytovat více podpor pro malé zemědělce na nákup techniky a půdy.*

Na AZV, KAZV a KIS byli zaznamenány ale také i negativní odpovědi:

- *Informace od KIS se ke mně nedostávají, bez prvotního oslovení je těžko možné navázat spoluprací.*

- *Mně vyhovuje stávající stav, od KIS nic nechci, můžou je klidně zrušit, agentury stačí.*
- *Agentury podporují pouze velké podniky; pomohl by nám jejich zánik.*
- *Jsou neschopní.*
- *Je třeba změnit postoj - tzn. poradenství a cílem pomoci producentům jak získat (dotace, prostředky, zkušenosti), nikoli vystrašit a následně kontrolovat.*
- *Být více aktivní v poradenství, poradí jen v tom, na co se zeptám, měli by sami nabízet různé rady a možnosti při získávání dotací.*

Poměrně velká část (36 %) respondentů je členem nevládní agrární organizace (např. ASZ, Společnost mladých agrárníků, Zemědělský svaz, Asociace svazů chovatelů koní ČR, Svaz chovatelů českého teplokrevníka) a informace od těchto organizací považuje za stejně významné jako od AZV, KAZV 23 % respondentů a 43 % si dokonce myslí, že jsou přínosnější a aktuálnější.

Další část dotazníku byla zaměřena na 2. stupeň poradenského systému a to na odborné konzultace. Na výzkumné instituce a veřejné vysoké školy se s konkrétními dotazy obrací 36 % zemědělských subjektů. Zajímavé ale bylo zjištění, že službu Infopult, provozovanou Ústavem zemědělské ekonomiky a informací využilo pouze 5 % z dotázaných.

Třetí část dotazníku se týkala 3. poradenského stupně - individuální poradenství. Služeb individuálních poradců (placené služby) k získání informací do výroby a čerpání dotací využívá pravidelně 21 % dotázaných, 36 % jich využívá poradenství občas, nebo ho využili v minulosti a 5 % z dotázaných subjektů služby individuálních poradců nevyužili, ale předpokládají, že v tomto roce budou využívat. Služeb akreditovaných poradců využívá 34 % z dotázaných a využívá na to dotace z Programu rozvoje venkova: Využívání poradenských služeb. Zajímavé je, že 9 % využívá sice služeb akreditovaných poradců, ale nečerpá na ně dotace. Podporu z Programu rozvoje venkova využívá většina zemědělců a to 64 %. Na otázku zda si zemědělci myslí, že částka dotace na využívání poradenských služeb 1 500 EUR (40 000 Kč) je dostačující odpovědělo 61 % ano. V budoucnu by chtělo čerpat dotace na využívání poradenských služeb 61 % zemědělců. Služeb akreditovaných poradců nejčastěji zemědělci využívali v oblasti přípravy na

kontrolu podmíněnosti, RV, ŽV a v žádostech o dotace, nejméně využívali zemědělci akreditované poradce v oblasti lesnictví.

Poslední část dotazníku byla zaměřena na poslední stupeň zemědělského poradenství, poskytování informací prostřednictvím specializovaných webových portálů a na celkové zhodnocení poradenského systému v ČR. Specializované webové portály využívá většina zemědělských subjektů 77 % a jedná se např. o Portál farmáře, stránky ZSČR, Zemědělce atd. Poradenské služby chybí nejvíce zemědělcům v plnění zákonných požadavků daných měnící se legislativou, k čerpání dotací a podpor pro podnikání a ke kontrole podmíněnosti. Nakonec byli zemědělci požádáni, aby napsali oblasti, ve kterých jim chybí poradenské služby a jaké mají náměty na zlepšení poradenského systému v ČR. Nejčastějšími oblastmi, kde zemědělcům chybí poradenské služby:

- *daňová a finanční sféra, půjčky, leasingy,*
- *pravidla k získávání dotací,*
- *efektivnost farmy,*
- *nákup techniky a problém využití mechanizace,*
- *legislativa a právo,*
- *hospodaření ve ztížených podmínkách,*
- *eroze půdy,*
- *dopravně bezpečnostní problematika,*
- *alternativa chemické ochrany rostlin, využívání pesticidů, průmyslových hnojiv.*

Pro zlepšení poradenského systému v ČR měli zemědělci tyto náměty:

- *Je to individuální záležitost, kdo má zájem tak si vždy nechá poradit, možností je celá řada.*
- *Myslím si, že dotace na poradenskou činnost je dost vysoká. Tady jde spíš o to, z poradce za tento obnos informace vyčerpát.*
- *Vzhledem k velikosti naší firmy využíváme znalostí specializovaných vlastních pracovníků, pracovníků zemědělských agentur a v neposlední řadě placené poradenství v oblasti ekologie, požární ochrany, nitrát směrnice, odpady. Nikdy neodpíráme další možnosti poradenství, co lze rozšířit, znalosti z práva,*

hospodaření ve ztížených podmínkách, prohloubení znalostí okolo erozí půdy, dopravně bezpečnostní problematika, problém využití mechanizace apod.

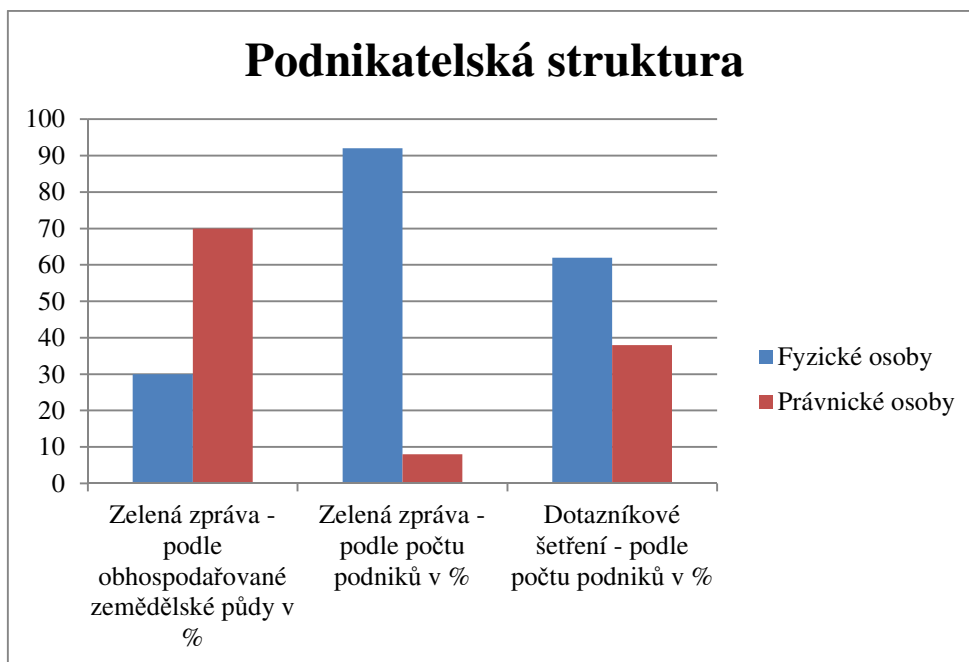
- *Prostřednictvím ASZ můžeme udělat poradenský projekt prakticky na cokoliv.*
- *V rámci zemědělského svazu ČR a jeho vnitřních organizační struktury (krajské rady, okrasní územní organizace průběžně doplňujeme potřebná školení a poradnu pro členy našeho svazu s tím doplňujeme vzniklé mezery.*
- *Zejména univerzity a VVI, by se měly zabývat skutečnými problémy v zemědělství a ne vybírat granty jen podle složitostí (výzkum v laboratoři je pohodlnější než výzkum v provozu).*
- *Konkrétnější a osobnější přístup k danému podniku.*
- *Na tuto otázku nelze odpovědět jednoduše. S ohledem na nastavení celého systému bych v tomto případě upřednostnil především poradenství v Cross compliance.*
- *Poradenství poskytovat jen těm, kteří mají vazby na prvovýrobu.*
- *Poradenství by mělo být, více aktivnější, agentury by sami měli zemědělcům radit jak zlepšit podnikání, jak čerpat více dotací, protože zemědělci většinou nevědí, jaké mají možnosti, co všechno mohou čerpat za dotace. A ne všichni mají možnost si pravidelně platit akreditované poradce, protože dotace na poradenství nepokryje všechny výdaje.*
- *Měla by být větší propagace pro regionální malé zemědělce, dále by měla být bezplatná právní porada a ochrana zemědělců.*
- *Snížit byrokracii.*
- *Poradenství není hlavní problém. Problém je v byrokracii a často nesmyslně nastavených podmínkách. Příklad: Zatravnovat se může jen trávami, jetelotrávami nebo vojtěškotrávami je porušení dotačního opatření. Přitom z hlediska agronomického jsou směsi jednoznačně přínosem. Není to o racionálním zemědělství, ale o slovíčkaření jako v právních oborech. Pokud by se mělo přemýšlet nad systémem poradenských služeb poskytovaných nebo podporovaných státem tak hlavně na téma - erozně ohrožené oblasti, C-C a jejich výklad. Poradenství by se mělo zaměřit na jednoznačnosti výkladu a nehledat ve vyhláškách další povinnosti, které tam ani nejsou.*

Dalším častým názorem zemědělců bylo:

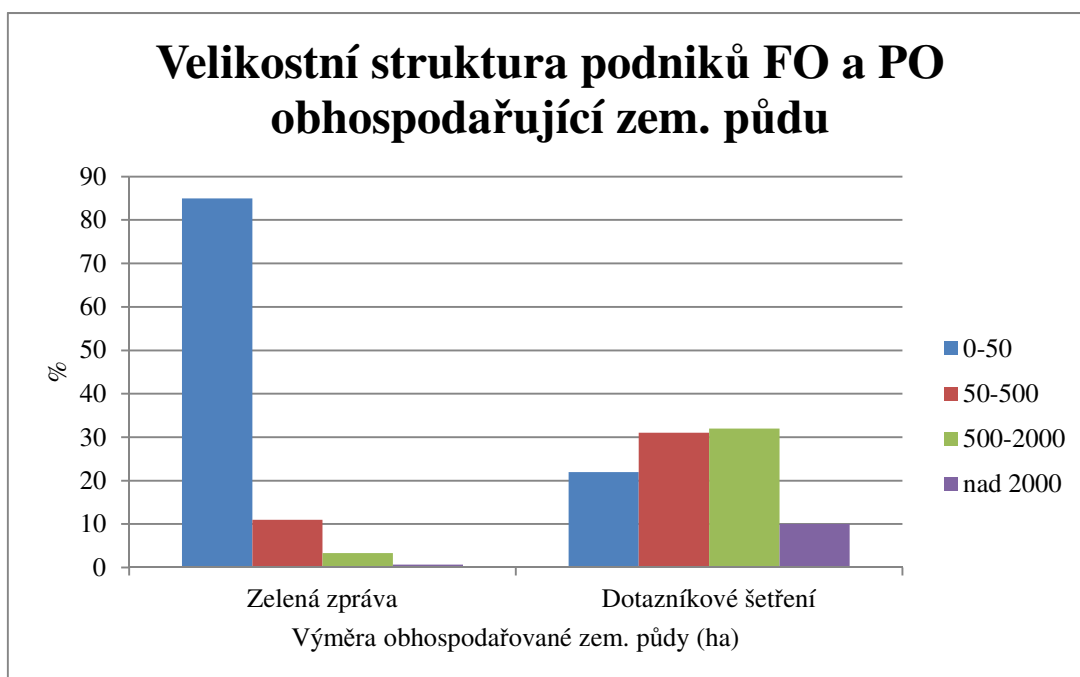
- *Pokud potřebuji poradenskou službu, klidně si ji zaplatím a nepotřebuji, aby mi to nabízel stát, kde stejně pracovníci těchto institucí jsou neochotni.*
- *Nic bych nedotoval, buď ať si to každý nastuduje nebo celé zaplatí.*
- *Pouze komerční poradci, co je dotované tak zrušit.*
- *Dotace pro poradenské služby je potřeba zcela zrušit a poradenství převést čistě na komerční formu. Jenom tak bude poradenství smysluplné, účelné a efektivní. Člověk, který radí, musí být daleko informovanější než běžný hospodář. To znamená, že musí mít velkou praxi s bohatými zkušenostmi, perfektní přehled aktuálních problémů a jejich řešení. Nemůže to být člověk, který dělal 10 let v kanceláři a teď mi bude radit, ani čerstvý absolvent školy. V každém případě by to měl být vysokoškolák.*

S těmito názory souhlasí i Stanislav Němec, čestný předseda ASZ ČR, který si myslí, že: *základním opatřením na zlepšení poradenského systému může být pouze zrušení veškerých dotací na poradenství. Bez toho budou stále existovat různé pseudoporaděnkové uhnízdění například ve zcela zbytečných KISech, jejichž jedinou starostí je jak získat co největší dotaci pro sebe.*

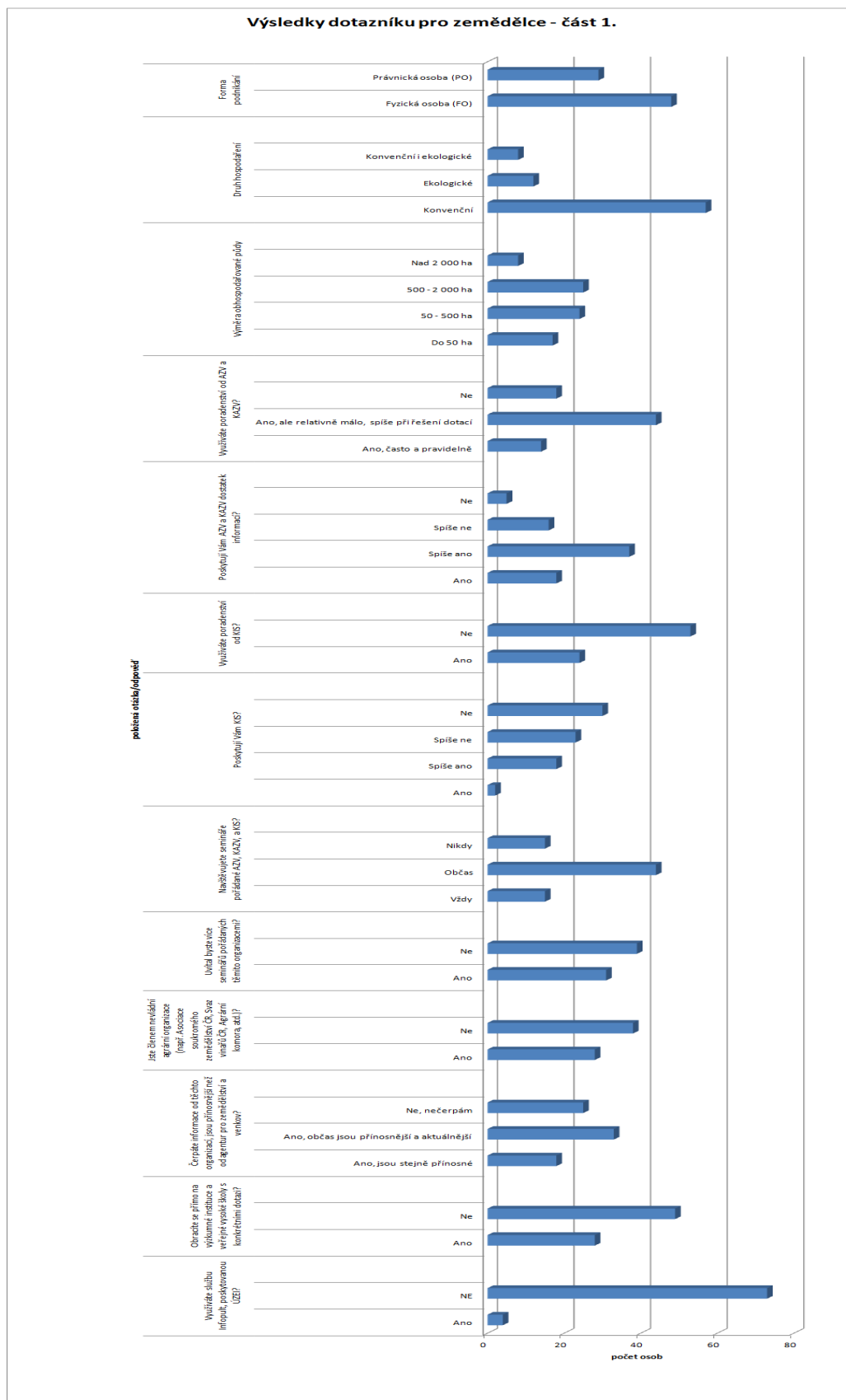
Graf č. 1: Podnikatelská struktura fyzických a právnických osob v zemědělství



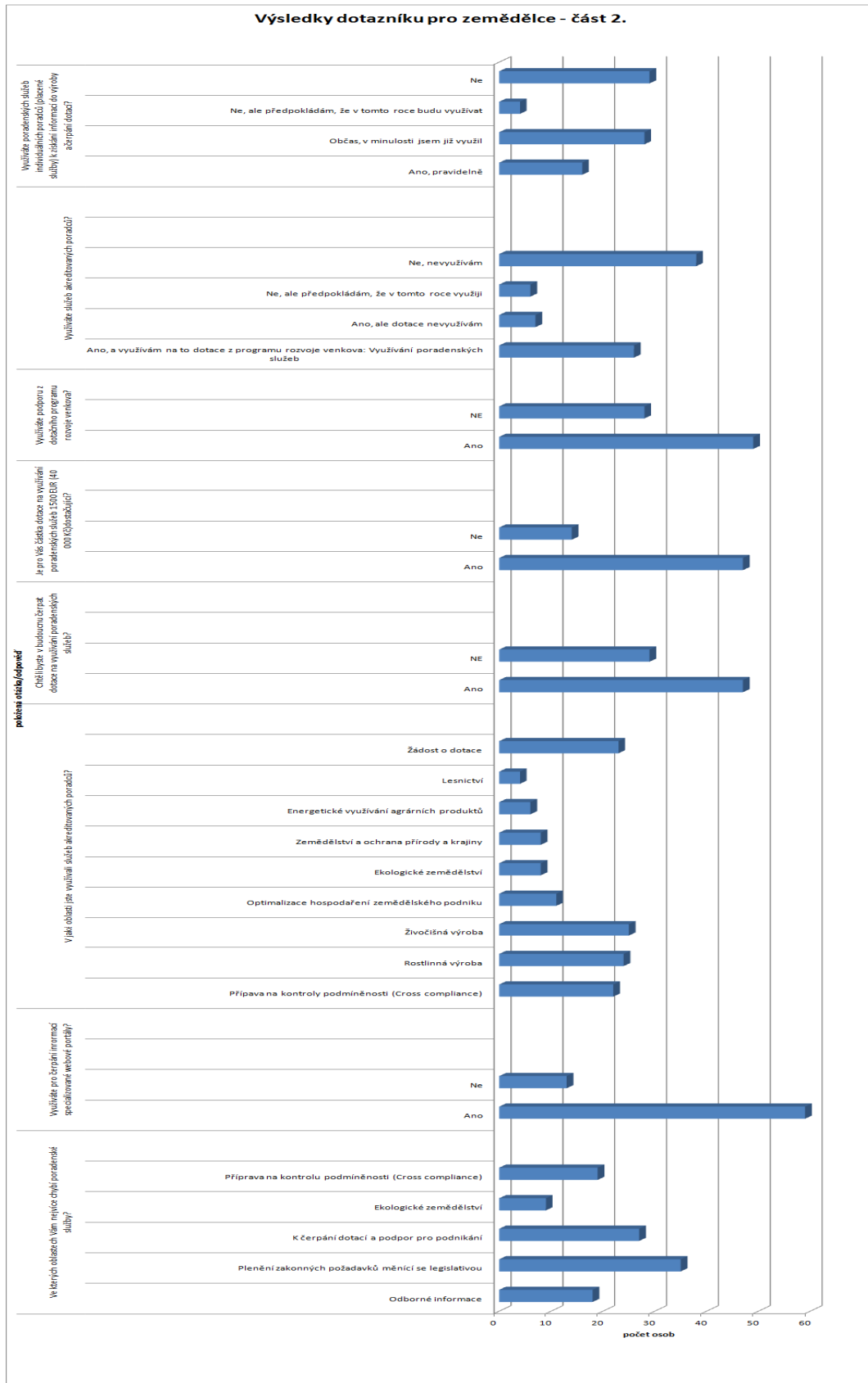
Graf č. 2: Velikostní struktura podniků FO a PO



Graf č. 3: Výsledky dotazníků pro zemědělce první část



Graf č. 4: Výsledky dotazníků pro zemědělce druhá část



Tabulka č. 1: Výsledky dotazníku pro zemědělce

Č. o.	Otázka	Odpověď	Počet odpovědí	%
1	Forma podnikání	Fyzická osoba (FO)	48	62
		Právnícká osoba (PO)	29	38
2	Druh hospodaření	Konvenční	57	74
		Ekologické	12	16
		Konvenční i ekologické	8	10
3	Výměra obhospodařované půdy	Do 50 ha	17	22
		50 - 500 ha	24	31
		500 - 2000 ha	25	32
		Nad 2000 ha	8	10
4	Využíváte poradenství od Agentur pro zemědělství a venkov (AZV) a Krajské agentury pro zemědělství a venkov (KAZV)?	Ano, často a pravidelně	14	18
		Ano, ale relativně málo, spíše při řešení dotací	44	57
		ne	18	23
5	Poskytují Vám agentury pro zemědělství a venkov (AZV) a Krajské agentury pro zemědělství a venkov (KAZV) dostatek informací?	Ano	18	23
		Spíše ano	37	48
		Spíše ne	16	21
		Ne	5	7
6	Využíváte poradenství od Krajských informačních agentur?	Ano	24	31
		Ne	53	69
7	Poskytují Vám Krajské informační střediska (KIS) dostatek informací?	Ano	2	3
		Spíše ano	18	23
		Spíše ne	23	30
		Ne	30	31
8	Uvítal byste více seminářů pořádaných těmito organizacemi? Popřípadě napište témata seminářů, o které byste měl zájem.	Ano	31	40
		Ne	39	51
		témata	8	10

	Navštěvujete semináře pořádané Agenturami pro zemědělství a venkov (AZV), Krajskými agenturami pro zemědělství a venkov (KAZV), Krajskými informačními středisky (KIS)?	Vždy	15	20
		Občas	44	57
		Nikdy	15	20
9	Co by pro Vás agentury mohly více dělat, v čem více pomáhat?		16	21
10	Jste členem nevládní agrární organizace (např. Asociace soukromého zemědělství ČR, Svaz vinařů ČR, Agrární komora, atd.)? Jestli ano, tak napište prosím jaké?	Ano	28	36
		Ne	38	49
		Organizace	12	15
11	Čerpáte informace od těchto organizací, jsou přínosnější než od agentur pro zemědělství a venkov?	Ano, jsou stejně významné	18	23
		Ano, občas jsou přínosnější a aktuálnější	33	43
		Ne, nečerpám	25	33
12	Obracíte se přímo na výzkumné instituce a veřejné vysoké školy s konkrétními dotazy?	Ano	28	36
		Ne	49	64
13	Využíváte službu Infopult, poskytovanou ÚZEI?	Ano	4	5
		Ne	73	95
14	Využíváte poradenských služeb individuálních poradců (placené služby) k získání informací do výroby a čerpání dotací?	Ano, pravidelně	16	21
		Občas, v minulosti jsem již využil	28	36
		Ne, ale předpokládám, že v tomto roce budu využívat	4	5
		Ne	29	38
15	Využíváte služeb akreditovaných poradců?	Ano, a využívám na to datace z programu rozvoje venkova: Využívání poradenských služeb	26	34
		Ano, ale dotace nevyžívám	7	9
		Ne, ale předpokládám, že v tomto roce využiji	6	8
		Ne, nevyžívám	38	49

16	Využíváte podporu z dotačního programu rozvoje venkova?	Ano	49	64
		Ne	28	36
17	Je pro Vás částka dotace na využívání poradenských služeb 1500 EUR (40 000 Kč) dostačující? Jestli ne, vypište prosím částku, která by podle Vás měla být poskytována?	Ano	47	61
		Ne	14	18
		Částka	15	20
18	Chtěli byste v budoucnu čerpat dotace na využívání poradenských služeb?	Ano	47	61
		Ne	29	38
19	V jaké oblasti jste využívali služeb akreditovaných poradců?	Příprava na kontroly podmíněnosti (Cross compliance)	22	29
		Rostlinná výroba	24	31
		Živočišná výroba	25	33
		Optimalizace hospodaření zemědělského podniku	11	14
		Ekologické zemědělství	8	10
		Zemědělství a ochrana přírody a krajiny	8	10
		Energetické využívání agrárních produktů	6	8
		Lesnictví	4	5
		Žádost o dotace	23	30
20	Využíváte pro čerpání informací specializované webové portály? Popřípadě jaké?	Ano	59	77
		Ne	13	17
		Jaké	6	8
21	Ve kterých oblastech vám nejvíce chybí poradenské služby?	Odborné informace	18	23
		Plnění zákonných požadavků daných měnící se legislativou	35	45
		K čerpání dotací a podpor pro podnikání	27	35
		Ekologické zemědělství	9	12
		Příprava na kontrolu	19	25

		podmíněnosti (Cross compliance)		
22	Doplňte prosím další konkrétní oblasti, ve kterých poradenské služby chybí.		12	16
23	Napište prosím Vaše náměty na zlepšení poradenských služeb v zemědělství.		16	21

5.2. Výsledky šetření u akreditovaných poradců

Dotazníkové šetření u akreditovaných poradců bylo prováděno ve spolupráci s kolegyní Bc. Martinou Joachimsthalerovou. Dotazníky o zemědělském poradenském systému byly rozeslány e-mailem všem akreditovaným poradcům uvedených v registru akreditovaných poradců MZe. Celkem bylo rozesláno 272 dotazníků, správně vyplněných bylo získáno 100 dotazníků, poradci v dotazníku mohli zaškrtnout libovolný počet odpovědí. Vyhodnocení dotazníků spočívalo v sečtení jednotlivých odpovědí a porovnání jejich počtů, dále byly vyhodnoceny konkrétní odpovědi u otevřených otázek. Výsledky dotazníkového šetření u akreditovaných poradců jsou uvedeny v tabulce č. 2.

První část dotazníku byla zaměřena na základní informace týkající se profese akreditovaného poradce. První otázkou v dotazníku bylo, zda je poradce muž nebo žena, 71 % dotázaných odpovědělo muž a 29 % dotázaných odpovědělo žena. Téměř většina akreditovaných poradců má vysokoškolské vzdělání. Nejčastějším oborem akreditace byla rostlinná výroba, živočišná výroba a ekologické zemědělství. Okruh činnosti akreditovaných poradců je poměrně široký, většina poradců má více než jeden okruh. Nejvíce akreditovaných poradců se zabývá dotacemi a zákony, dalšími nejčastější odpovědi byla opět rostlinná a živočišná výroba. Jako hlavní náplň poradenské činnosti poradci uváděli komplexní poradenství pro podnik (55 %), dále pak poradenství podle dotačních okruhů (52 %) a zpracování projektů (46 %). Většina poradců (59 %) má regionální působení, celorepublikové má jen 37 % z dotázaných poradců. Téměř všichni poradci působí ve více než v jednom kraji, největší počet (42 %) akreditovaných poradců je v kraji Vysočina, nejméně je jich v Karlovarském kraji (13 %) a Praze (14 %). Další počty poradců v jednotlivých krajích jsou uvedeny v tabulce č. 2. Většina poradců provozuje poradenskou službu jako osoba samostatně výdělečně činná (57 %) a poskytování poradenských služeb je pro ně především vedlejším zdrojem příjmů a to v 74 %. Poradenství většinou provozují sami 70 % nebo v pracovním týmu, kde pracuje 28 % poradců.

Další část dotazníku byla zaměřena na vzdělávání a akreditaci poradců. Akreditovaní poradci by nejčastěji uvítali lepší informace z MZe o budoucím vývoji (62 %) a nejvíce pomoci potřebují v odborném vzdělávání a při orientaci v novém systému dotací (36 %). Zemědělci by podle akreditovaných poradců nejvíce potřebovali pomoci při

zorientování se v dotacích a zákonech, dále pak při vyplňování žádostí a dalších písemných podkladů. Více informací by prý zemědělci potřebovali o odbytu, marketingu a odborných záležitostech. Ostatní otázky z této části se týkali jen samotných poradců a jejich akreditace. S povinným vzděláváním poradců podle současného systému souhlasí 75 % poradců. Odpověď *ano* vysvětlil jeden poradce takto:

- *Jde pouze o formu plnění základních povinností, vzdělávám se tam, kde právě potřebuji a jaké jsou základní požadavky kladené na zemědělce.*

Odpověď *ne* vysvětlovali poradci takto:

- *poradenství je příliš byrokratické,*
- *zrušil bych povinnou akci, zaslal bych poradcům bulletin v elektronické podobě a přidal bych body smysluplnějším nepovinným akcím,*
- *výzkumné ústavy a univerzity by měly pořádat ucelené kurzy, ne jen dílčí semináře.*

Skoro všichni akreditovaní poradci (83 %) souhlasí s frekvencí a místem konání seminářů. Nastudování nové legislativy by poradci preferovali formou opakovaných seminářů (48 %), dále pak formou e-learningu (37 %), jednorázové semináře by preferovalo 31 % poradců. Jinou formu by zvolilo 6 % dotázaných. V této otázce mohly poradci zaškrtnout libovolný počet odpovědí, takže kombinovali i jednotlivé formy spolu. Nejoblíbenější jsou u poradců školení a semináře 78 %, dále pak e-learningové kurzy 27 % a distanční vzdělávání (samostudium) preferuje jen 17 % poradců. Následující otázka se detailněji týkala e-learningových kurzů, ty aktivně využívá jen 11 % poradců, ale 50 % je nevyužilo v poslední době a 31 % je využívalo dříve. E-learningové kurzy považuje za přínosné 24 % dotázaných a 20 % by považovalo za vhodné pokračovat v jejich tvorbě. Poradci by také uvítali:

- *upozornit na e-learningové kurzy emailem,*
- *a e-learningové kurzy považují za vhodné doplnění vzdělání.*

Se současným průběhem akreditace, s přípravou samostatného nového projektu a následnou obhajobou, souhlasí 53 % poradců, 41 % by uvítala využití již v minulosti zpracovaných poradenských projektů a doplnila by je jen o povinné části a následně obhájila. Poradci by proto uvítali kombinaci obou metod, aby si každý mohl vybrat, co mu lépe vyhovuje, dalším návrh se týkal rozšíření akreditace např. aby ti kdo akreditaci rozšiřují o nový obor by mohli skládat pouze test z dané problematiky nebo se prokázat platným osvědčením z praxe, např. platné osvědčení o odborné způsobilosti se zacházením s přípravky. Poradci by také uvítali méně zkoušení.

Na otázku: *Jak Vám vyhovují typy akreditačních oborů a jaký typ oboru Vám nejvíce chybí*, odpovídali poradci převážně, že jim akreditační obory vyhovují nebo by je sloučili a propojili, protože zemědělci od nich chtějí komplexní poradenství. Dále by navrhovaly:

- *ekonomické analýzy v RV a ŽV,*
- *podporu provozních evidencí a dotací v podniku,*
- *OZE, Zemědělství a biologické cykly,*
- *nové technologie v lesnictví,*
- *zemědělské komodity, potravinářství,*
- *možnost při akreditaci ekologické zemědělství poskytovat poradenství i konvenčním zemědělcům v oborech rostlinná a živočišná výroba,*
- *typů je dost, avšak témat pro neopakovatelnou službu je málo. V rámci konkurenceschopnosti a diverzifikace zemědělství je potřeba přidat další téma: výživa a hnojení rostlin při péči o půdní úrodnost (jako protipól k ochraně rostlin), agroenvi v rostlinné výrobě (faremní programy), optimalizace rostlinné výroby v LFA, pěstování plodin pro energetické využití (kofermenty BP-stanic, paliva pro spalovny...).*

Akreditovaní poradci by zlepšili systém vzdělávání např. častějšími e-learningovými kurzy, zařadili by více ekonomických témat a opakovali by elementární, protože si všichni myslí, že to každý ví, ale nikdo si tím není jistý. Více informací by uvítali např. o budoucí SZP, aktuální legislativě, dotacích, portálu farmáře a o PRV včetně praktických zkušeností. Jako problém také vidí špatnou komunikaci se státní správou - MZe, SZIF, ÚZEI, MŽP a kontrolními orgány např. SRS a uvítali aktuálnější informace. Akreditaci bylo velmi

náročné získat pro 3 % poradců, náročné pro 25 %, s menšími obtížemi získalo akreditaci 59 % a 13 % dotázaných poradců považuje získání akreditace za jednoduché. Akreditace je pro 13 % poradců zcela nezbytná, 47 % jí považuje za nezbytnou, ale umí si představit svou činnost i bez ní, 30 % poradců nepovažuje akreditaci za nezbytnou, ale představuje pro ně jisté záruky a 10 % si myslí, že akreditace není nezbytná. Stejný poradenský systém jako doposud by zachovalo 68 % akreditovaných poradců.

Poslední část dotazníku byla zaměřena na propagaci a cenu poradenských služeb. Nejvíce klienti získávají kontakt na poradce na doporučení (72 %), dále pak z registru akreditovaných poradců MZe 39 % a další častá forma je jiná vlastní reklama. Ročně podnik vynakládá na poradenskou činnost nejčastěji 40 000 Kč. A tato částka nejvíce odpovídá malým podnikům z 54 % a středním podnikům ze 47 %. Většina akreditovaných poradců 45 % považuje podporu na poradenství za dostatečnou, ale 39 % ji považuje za nedostatečnou. Na otázku jestli je často využívaná dotace na poradenskou službu ve všech podnicích odpovídali poradci že: 7 % ve většině podniků, 39 % v nadpoloviční většině, 8 % v polovině podniků, 32 % pouze v některých a 14 % v téměř žádném. Poradci doporučují klientům využívat několikrát podporu na stejnou oblast poradenství v období 2007-2013 v 41 %. Poslední otázkou dotazníku bylo: *O které poradenské pomůcky (propagace) by se mělo poradenství rozšířit*, odpovídali akreditovaní poradci takto:

- *Srozumitelné přehledy povinností zemědělců podle problematiky a podle kontrolních bodů C/C, přehledy "nejlepších", popř. nových technologií, registry osob oprávněných poskytovat služby - např. zkoušky těsnosti, nebo jiné služby vyžadující speciální povolení.*
- *Praktické ukázky v terénu.*
- *Využití portálu farmáře.*
- *Zaslat seznam poradců na každý podnik.*
- *Pro ekologické poradenství chybí vhodné metodické materiály souhrny platné legislativy s komentáři problémových oblastí, porovnávací tabulky.*
- *Větší podpora a propagace z MZe.*
- *Propojení s nevládními organizacemi (ASZ, AK).*
- *Kvalitní databáze.*

- *Na každý rok jednoduchá tištěná skládačka s dotačními tituly + příklady a termíny podávání žádostí.*
- *Propagace významu poradenských služeb.*
- *GPS.*
- *Systém poskytování dotací se mi jeví jako velmi složitý. O dotaci by měl po dohodě s podnikem žádat přímo poradce. MZe by pak poradce předložil spolu fakturou poradenský výstup potvrzený zemědělským podnikem.*
- *Přehledy v jednotlivých oblastech akreditace.*
- *Možnosti zemědělského podniku při uvolňování zemědělských komodit konečnému spotřebiteli a do tržní sítě.*
- *Možnosti rozvoje podniku s výhledem do budoucna.*
- *Lepší personalistika: Více poradců přijímat a horší postupně vyřazovat. Tím se zlepší elita poradců a jejich uplatnění.*

Tabulka č. 2: Výsledky dotazníku pro akreditované poradce

Č. otázky	Otázka	Odpověď	Počet odpovědí
Základní informace			
1	Osoba poradce	Muž	71
		Žena	29
2	Nejvyšší dosažené vzdělání	Základní	0
		Střední bez maturity	0
		Střední s maturitou	10
		Vyšší	1
3	Obor akreditace	Vysokoškolské	89
		Zemědělská ekonomika	16
		Rostlinná výroba	32
		Živočišná výroba	25
		Ekologické zemědělství	19
		Ochrana krajiny	5
4	Jaký je okruh Vaší činnosti	Lesnictví	21
		Dotace a zákony	49
		Komplexní zemědělství	21
		Rostlinná výroba	31
		Živočišná výroba	30
		Zemědělská ekonomika	15
		Ekologické zemědělství	29
		Ochrana krajiny	21
		Lesnictví	20
Jiný okruh činnosti	3		
	Uveďte jen hlavní náplň Vaší poradenské činnosti	Komplexní poradenství pro podnik	55
		Technologické poradenství	34
		Poradenství podle dotačních okruhů	52
		Zpracování projektů	46
		Výběrová řízení	12
		Také jiné než zemědělské poradenství	9
		Jiné	8
5	Místo Vašeho působení	Regionální	59
		Celorepublikové	37
6	Vyberte kraj, kraje, ve kterých působíte	Hlavní město Praha	14
		Jihočeský kraj	34

		Karlovarský kraj	13
		Kraj Vysočina	42
		Královéhradecký kraj	34
		Liberecký kraj	16
		Moravskoslezský kraj	22
		Olomoucký kraj	22
		Pardubický kraj	32
		Plzeňský kraj	24
		Středočeský kraj	40
		Ústecký kraj	17
		Zlínský kraj	20
		Jihomoravský	34
7	Poradenskou činnost provozují	Závislou (zaměstnavatel)	43
		Osoba samostatně výdělečně činná	57
8	Poradenství je pro mě	Hlavní zdroj příjmů	26
		Vedlejší zdroj příjmů	74
9	Poradenství provozují	Sám	70
		V pracovním týmu	28
		Jinak	2
Vzdělávání a akreditace poradců			
1	V čem nejvíce Vy osobně potřebujete pomoci	V odborném vzdělávání	36
		V propagaci poradenských služeb	34
		Zlepšení spolupráce s KIS	5
		Pomoc při orientaci v novém systému dotací	36
		Lepší informace z MZe o budoucím vývoji	62
		Jiné	8
2	V čem nejvíce potřebují dle Vašich informací pomoci zemědělci	Ve vzdělání - doplnění odborných informací	35
		V zorientování se v dotacích a zákonech	65
		V ekonomickém řízení podniku	29
		V nových způsobech hospodaření	24
		V nových vědeckovýzkumných poznatcích	15
		V odbytu a marketingu	37
		Při vyplňování žádostí a dalších písemných podkladů	48
3	Souhlasíte s frekvencí a místem	Ano	83

	konání vzdělávacích seminářů pro poradce	Ne	17
		Protože	2
4	Souhlasíte s povinným vzděláváním poradců, dle současného systému	Ano	75
		Ne	25
		Protože	10
5	Jak hodnotíte e-learningové kurzy ÚZPI a s jakými nedostatky jste se za poslední rok v e-learningových kurzech setkali	Aktivně je využívám	11
		Nevyužil jsem je v poslední době	50
		Dříve jsem je využíval	31
		Jsou přínosné	24
		Považujete za vhodné pokračovat v jejich tvorbě	20
		Mám k nim výhrady, jaké:	3
6	Jakou formou nastudování legislativy (19 směrnic) byste preferovali	Formou jednorázových seminářů	31
		Formou opakovaných seminářů	48
		Formou e-learningu	37
		Jinou formou	6
7	Preferuji	E-learning	27
		Školení a semináře	78
		Distanční vzdělávání - samostudium	17
8	Jak Vám vyhovují typy akreditačních oborů a jaký typ oboru Vám chybí?		39
9	V čem byste zlepšili systém vzdělávání poradců, informace jakého typu Vám nejvíce chybí		34
10	Pro akreditaci poradců doporučuji	Připravit samostatný nový projekt, ten obhájit (stávající stav)	53
		Využít zpracované poradenské projekty, ty doplnit o povinné části a následně obhájit	41
		Jiné návrhy	8
11	Jak obtížné pro Vás bylo získat akreditaci?	Jednoduché	13
		S menšími obtížemi	59
		Náročné	25
		Velmi náročné	3
12	Domníváte se, že je akreditace pro Vaši činnost nezbytná	Ano, je zcela nezbytná	13
		Ano, ale umím si představit svou poradenskou činnost i bez ní	47
		Ne, ale myslím, že představuje jisté záruky	30
		Ne, bez akreditace je nezbytná	10

13	Zachovali byste po roce 2013 stejný poradenský systém, který funguje doposud nebo by jste zvolili jiný	Ano, preferuji zachovat stejný systém	68
		Ne, vyhovoval by mi jiný	28
		Jiné návrhy	12
Propagace, cena poradenských služeb			
1	Kde na Vás Vaši klienti získávají kontakt	Registr poradců MZe	39
		Internetové stránky	20
		Z KIS	7
		Ze ZA a PÚ	9
		Z MZe	6
		Na doporučení	72
		Jiná vlastní reklama	39
		Jiný způsob	9
2	Uved'te zhruba částku, kterou na Vaši poradenskou službu podnik ročně vynakládá	20 tis. Kč	30
		40 tis. Kč	37
		80 tis. Kč	9
		160 tis. Kč	0
		Více	0
3	Částka, uvedená v otázce č. 2, odpovídá nejvíce	Malým podnikům do 200ha v %	54
		Středním podnikům 200 - 2000 ha v %	47
		Velkým podnikům nad 2000 ha v %	1
4	O které poradenské pomůcky (propagace) by se mělo poradenství rozšířit		29
5	Jak hodnotíte výši dotace na podporovanou poradenskou službu	Dostatečná	45
		Nedostatečná	39
		Nevím	19
6	Je často využívaná dotace na poradenskou službu ve všech podnicích	Ve většině podniků	7
		V nadpoloviční většině	39
		Asi v polovině podniků	8
		Pouze v některých	32
		Téměř žádném	14
7	Doporučujete klientům využít několikrát podporu na stejnou oblast poradenství v období 2007-2013	Ano, v oblasti	41
		Ne	39
		Nevím	22

6. Diskuse

Koncepce systému poradenství MZe na léta 2009-2013 uvádí, že poradenství je poskytováno různými formami, které tvoří jednotlivé stupně od informativního všeobecného poradenství, přes odborné poradenství, individuální poradenství, až po syntetické informace poskytované prostřednictvím navzájem propojených webových stránek. Všechny tyto stupně na sebe navazují, vzájemně se doplňují a podporují a tím vytvářejí ucelený systém, který je finančně zabezpečen prostřednictvím podpůrných programů. Na základě provedeného šetření mohu konstatovat, že poradenský systém je funkční a plní základní úkoly stanovené nařízením rady EU.

Výzkum byl proveden a předkládané poznatky vychází ze strukturovaného dotazníku, který byl rozeslán akreditovaným poradcům a zemědělským subjektům. Podnikatelská struktura zemědělských podniků se liší od hodnot uvedených v Zelené zprávě za rok 2010, jednotlivé hodnoty jsou uvedeny v grafu č. 1. V dotazníkovém šetření je 62 % dotázaných FO a 38 % PO, v Zelené zprávě je rozdíl mezi FO (92 %) a PO (8 %) větší, ale PO obhospodařují 70 % zemědělské půdy.

Následně se zaměříme na jednotlivé stupně poradenského systému (Koncepce poradenství 2009) a připomínky respondentů k nim. První stupeň poradenství se zaměřuje na vstupní orientační konzultace. Ty by měli zajišťovat zemědělské agentury, agrární nevládní organizace a krajská informační střediska. Poradenství od agentur pro zemědělství a venkov využívá často a pravidelně 18 %, relativně málo, spíše jen při řešení dotací je využívá 57 %, ale z výzkumu také vyplynulo, že 23 % z dotázaných zemědělců od nich nevyužívá poradenství vůbec. Negativně zemědělci hodnotí krajská informační střediska. Celých 69 % dotázaných nevyužívá poradenství od těchto institucí, jeden zemědělec dokonce uvedl, že o KIS a poskytování poradenství od nich dozvěděl až ze zaslání dotazníku a někteří by je dokonce i zrušili. KIS jim neposkytuje dostatek informací myslí si 61 % dotázaných zemědělců. Přitom podle analýzy Rollse a Slavíka z roku 2007 využívalo KIS 52,4 % respondentů a z toho s nimi bylo spokojeno 44,2 %. Krajská informační střediska podle nich měla dobrý začátek. MZe by se proto v budoucnu mělo zaměřit na kontrolu poradenství poskytovaných konkrétními KIS a navrhnout změny pro zlepšení současného stavu nebo dokonce zhodnotit zda nadále podporovat tuto poradenskou službu.

Poměrně velká část zemědělských subjektů je členem nevládních agrárních organizací a kladně hodnotí jimi poskytované informace. Informace od nevládních agrárních institucí považuje za stejně významné 23 %, občas dokonce přínosnější a aktuálnější než od KAZV, AZV a KIS 43 % zemědělců. Z toho je třeba převzít poznatek o prospěšnosti a potřebnosti těchto organizací a hledat prostor pro jejich širší zapojení do poradenského systému.

Další část dotazníkového šetření se zaměřila na druhý stupeň poradenství - odborné konzultace, které jsou zajišťovány resortně orientovanými výzkumnými ústavu, veřejnými vysokými školami a odbornými sdruženími nevládních organizací. Na výzkumné instituce a veřejné vysoké školy s konkrétními dotazy se obrací 36 % zemědělců. Zajímavé ale bylo zjištění, že službu Infopult, provozovanou Ústavem zemědělské ekonomiky a informací využívají pouze 5 % z dotázaných. Podle Kvítka a kol. (2011) by měla služba Infopult zajišťovat zodpovídání dotazů odbornými pracovníky ústavu. ÚZEI by proto měl více propagovat tuto možnost získávání poradenství, nebo zkvalitnit tuto službu aby byla zemědělci více využívána.

Největší část výzkumu byla zaměřena na třetí stupeň poradenského systému - individuální poradenství (Dvořák, 2010). Zelená zpráva MZe za rok 2010 uvádí že, třetí stupeň individuální terénní poradenství podporované z opatření I.3.4. PRV Využívání poradenských služeb, je poskytované poradci akreditovanými MZe a umožňuje zemědělcům využít poradenské služby k řešení problematiky v oblasti dodržování podmínek SZP, kontroly podmíněnosti a správné zemědělské praxe.

Vzdělávací akce, které každoročně poradci absolvují v rámci povinného či nepovinného bloku, byly zaměřeny na legislativu, energetické využití biomasy, diverzifikaci hospodaření podniku, nakládání s chemickými přípravky, bio-odpady, problematikou ochrany přírody a krajiny, využití metod a programů v ekonomice a hospodaření zemědělského podniku atd.

Podle studie Změny v informačních systémech v českém zemědělství, která probíhala v letech 1998-2003, byli poradci jako zdroj informací na sedmém místě v roce 1998 a na třetím místě v roce 2003. Poradci se stali pro soukromé zemědělce jednoznačně důležitými a jsou významní především z hlediska poskytovaných rad (Rolls, Slavík, 2003). V analýze Rollse a Slavíka z roku 2007 se uvádí, že služeb individuálních poradců využívá 63,5 % zemědělců, nejčastějšími tématy poradenství byly: Technické a ekonomické

aspekty, Cross compliance, SZP a dotace, Podniková ekonomika a diverzifikace. Tento výsledek je podobný výsledkům diplomové práce, kde pravidelně nebo občas využívá služeb individuálních poradců 57 % respondentů a nejčastějšími tématy byli RV, ŽV, žádost o dotace a Cross compliance. V dotazníkovém šetření využívá pravidelně služeb individuálních poradců 21 % zemědělců, 36 % dotázaných jich využívá občas a 5 % předpokládá, že je bude využívat v tomto roce. Služeb akreditovaných poradců využívá 42 % zemědělců. Na využívání služeb akreditovaných poradců je poskytována podpora z opatření I.3.4. PRV Využívání poradenských služeb ve výši 1 500 EUR (40 000 Kč). Roční částka vynakládaná na poradenství odpovídá ve většině případů zhruba 40 000 Kč. Před vstupem ČR do EU byla v roce 2003 podle studie Změn v informačních systémech v českém zemědělství průměrná částka vynakládaná na poradenství 29 150 Kč (Rolls a Slavík, 2003). Je zajímavé, že 9 % z dotázaných využívá služeb akreditovaných poradců, ale nečerpá na ně dotace. Sami akreditovaní poradci uvedli, že dotace na poradenskou službu není čerpána ze 14 % téměř v žádném podniku a v 32 % je čerpána jen v některých. Je tedy otázkou zda by se měla po roce 2013 dále poskytovat podpora na poskytování služeb akreditovaných poradců. Někteří zemědělci si totiž myslí, že kdyby se na poradenskou službu neposkytoval dotace, tak se poradenství z kvalitní a lidé, kteří budou chtít poradit, si za tuto službu rádi sami zaplatí.

Koncem roku 2011 začala platit nová směrnice č. j. 189941/2011-MZE-17013 o akreditaci poradců. Akreditovaní poradci jsou se současným systémem převážně spokojeni, diskutabilní by mohly být jednotlivé obory akreditace, na ty měli poradci různé názory. Zaznělo i to, že poradci poskytují stejně komplexní poradenství a dělení na jednotlivé obory akreditace je zbytečné. Akreditovaní poradci by nejvíce uvítali lepší informaci z MZe o budoucím vývoji a dále by potřebovali pomoc při orientaci v novém systému dotací. Zemědělcům chybí nejvíce poradenské služby v plnění zákonných požadavků daných stále se měnící legislativou a k čerpání dotací a podpor pro podnikání. Zemědělci a akreditovaní poradci si nejčastěji stěžovali na administrativní a byrokratickou zátěž. Přitom ministerstvo v Zelené zprávě 2010 uvádí, že odstraňování nadbytečné regulace a byrokratické zátěže je jednou z hlavních priorit Ministerstva zemědělství a zřídilo i Antibyrokratickou komisi, ve snaze snížit stoupající administrativní náročnost různých opatření uplatňovaných a využívaných v rezortu.

Poslední část diplomové práce je zaměřena na čtvrtý stupeň poskytování informací prostřednictvím specializovaných webových portálů. Ty využívá 73 % dotázaných zemědělců. Jedná se například o Portál farmáře, internetové stránky Zemědělce, a stránky ZSČR.

V současné době je situace pro zemědělce v České republice velmi složitá a je na ně vyvíjena obrovská administrativní zátěž, musí plnit náročné podmínky na ochranu přírody splňovat půdoochranné požadavky, welfare zvířat, potravinové bezpečnosti a přitom zůstat konkurenceschopní. Orientace v tomto systému, ale i čerpání dotací, je pro zemědělce velmi náročné, a proto je zde nutnost mít kvalitní zemědělský poradenský systém, který pomůže zvládat zemědělcům nové administrativní a zákonné požadavky, zlepšit jejich konkurenceschopnost a také zajistí transfer vědeckotechnických poznatků do zemědělství.

Vyjádření k vědeckým hypotézám

V diplomové práci byla potvrzena hypotéza, že český zemědělský poradenský systém je kvalitní. To potvrzují i informace ze Zelené zprávy za rok 2010, kde MZe uvádí, že všechny stupně poradenství byly naplněny a informace jsou poskytovány ve všech úrovních poradenství, na různých stupních odbornosti. Zemědělci jsou se současným systémem celkem spokojeni. Z výsledků diplomové práce ale přesto vyplývá, že by se Ministerstvo zemědělství mělo více zaměřit v prvním stupni poradenství především na činnost krajských informačních středisek. ÚZEI by ve druhém stupni měl zvážit větší propagaci poradenské služby Infopult. Ve třetím stupni poradenství by se MZe mělo zabývat návrhem, zda poskytovat dotaci na Využívání poradenských služeb z PRV.

7. Závěr

V diplomové práci je zpracován přehled o zemědělském poradenství České Republiky a přehled o dotacích, které je možné čerpat na zemědělské poradenství. Na základě výsledků šetření u akreditovaných poradců a zemědělských subjektů, byl zhodnocen současný stav zemědělského poradenství za období 2009-2013 a zpracovány náměty na zlepšení poradenského systému v České republice.

Podklady pro zhodnocení současného stavu a náměty na rozvoj poradenského systému byly získány šetřením pomocí strukturovaného dotazníku, který byl rozeslán zemědělským subjektům a akreditovaným poradcům.

Jednoznačné závěry ale nelze stanovit pro nízký počet vrácených a správně vyplněných dotazníků od zájmových subjektů, jedná se o 77 správně vyplněných dotazníků. Naproti tomu u akreditovaných poradců byla aktivita u vyplňování dotazníků větší (36 %) a proto na základě těchto výsledků je možné stanovit závěry a má větší vypovídací hodnotu než od zemědělských subjektů.

Na základě provedeného výzkumu byla potvrzena hypotéza, že současný poradenský systém je poměrně kvalitní a zemědělcům nabízí poradenství na několika úrovních.

Zemědělci jsou s poradenským systémem celkem spokojeni a odpovědi na jednotlivé poradenské stupně jsou převážně kladné. Zemědělci by uvítali více poradenských služeb k plnění zákonných požadavků daných měnící se legislativou a k čerpání dotací a podpor pro podnikání.

Akreditovaní poradci jsou se současným stavem poradenského systému spokojeni, ale uvítali by lepší informaci z MZe o budoucím vývoji a dále by potřebovali pomoc při orientaci v novém systému dotací.

Největším problémem pro zemědělce i akreditované poradce je obrovská administrativní zátěž.

8. Seznam literatury

ADE – ADAS – AGROTEC.EU, 2009, Hodnocení provádění zemědělského poradenského systému, Konečná zpráva prosinec 2009

Alliance environnement, 2007, Alliance Environnement: Evaluation of the application of cross compliance as foreseen under Regulation 1782/2003, 26/07/2007, Alliance environnement, Groupement Européen d'Intérêt Economique, Evaluation of the application of cross compliance as foreseen under regulation, 1782/2003, 8s

Alterová, L., 2011, Jak vidí reformu europoslanci, Zemědělec, ročník 14., číslo 27, 6

Balzerová H., 2011, Education as One of the Activities of Local Action Groups, Agrarian perspectives, Proceedings of the 20th International Scientific Conference, September 13-14 2011, Czech University of Life Sciences Prague, Faculty of Economics and Management, ISBN 978-80-213-2196-0, 466 p.

Buday, M., 2007, PPS Podohospodársky poradenský systém v kocke, Agroinštitút Nitra, Nitra, ISBN: 978-80-7139-118-0

European commission, 2011, Regulation of the european parliament and of the council establishing rules for direct payments to farmers under support schemes within the framework of the common agricultural policy, European commission, Brussels, 19.10.2011, COM(2011) 625 final/2, 2011/0280 (COD), 105s.

European Union, 2003, Council regulation No. 1782/2003 of 29 September 2003, Official Journal of the European, Communities, L270

Evropská komise, 2010, Zpráva komise Evropskému parlamentu a radě o používání zemědělského poradenského systému podle článků 12 a 13 nařízení Rady (ES) č. 73/2009, KOM (2010) 665 v konečném znění

Fantyš, M., 2011, Postoj k evropské politice, Zemědělec, ročník 14., číslo 38, 9

Faulstich, M., Foth, H., Calliess, CH., Hohmever, O., Holm-Müller, K., Niekisch, M., Schreurs, M., 2009, Für eine zeitgemäße Gemeinsame Agrarpolitik (GAP) Stellungnahme, Sachverständigenrat für Umweltfragen, Berlin, ISSN 1612-2968

Fialová, Z., 2011, Využívání informačních technologií ve SZIF, Zemědělec, ročník 14, číslo 27, 11

Fragoso, R., Marques, C., Lucas, M. R., Martins, M. B., 2010, The economic effects of common agricultural policy on Mediterranean *montadoldehesa ecosystem*, R. Jorge d,

Journal of Policy Modeling 33 (2011) 311–327, Received 1 June 2010; received in revised form 1 October 2010; accepted 1 November 2010, Available online 15 December 2010

Garforth Ch., Angell B., Archer J., Green K., 2003, Fragmentation or creative diversity? Options in the provision of land management advisory services, Land Use Policy 20 (2003) 323–333

Graaff, J., Duarte, F., Fleskens, L., Figueiredo, T., 2008, The future of olive groves on sloping land and ex-ante assessment of cross compliance for erosion control, Land Use Policy, Land Use Policy 27 (2010) 33–41, 41p.

Hill, B. E., 1984, The common agriculture policy: past, present, and future, Methuen & Co. Ltd., New York, 175p., ISBN: 0-416-32180-1

Hill, B., 2012, Understanding the Common agricultural policy, Simultaneously published in the USA and Canada by Earthscan, New York, 335 p., ISBN: 978-1-84407-777-9

Hrudová, E., Hybler, V., Havlíček, Z., Valtýniová, S., Jánský, J., Knotek, J., Burda, I., Jungr, J., Götzová, J., Svitáková, S., Sívek, J., Kořínek, J., 2010, Ochrana životního prostředí ČR se zaměřením na zemědělství, Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha, 107, ISBN: 978-80-86671-78-9

Jakobe, P., 2006, Vývoj Společné zemědělské politiky EU, její cíle a důvody reformování, Realizace a dopady SZP EU na rozvoj zemědělství, In.: Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformu SZP EU, Pělucha M., IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., Praha, 162, ISBN: 80-86684-42-3

KIS Středočeského kraje, 2008, Zemědělské poradenství ve Středočeském kraji 2008, Krajské informační středisko Středočeského kraje, o.p.s., Příbram, 16 s.

Kontrola podmíněnosti, 2009, Kontrola podmíněnosti Cross Compliance průvodce zemědělce kontrolou podmíněnosti platný pro rok 2009, Ministerstvo zemědělství, Praha, 95 s., ISBN: 978-80-7084-783-1

Kontrola podmíněnosti, 2010, Kontrola podmíněnosti Cross Compliance průvodce zemědělce kontrolou podmíněnosti platný pro rok 2010, Ministerstvo zemědělství, Praha, 112 s., ISBN: 978-80-7084-890-6

Kontrola podmíněnosti, 2011, Kontrola podmíněnosti Cross Compliance průvodce zemědělce kontrolou podmíněnosti platný pro rok 2011, Ministerstvo zemědělství, Praha, 208 s., ISBN: 978-80-7084-962-0

- Křen J., Valtýniová S., Marada P., Smutný V., Míša P., Lipavský J., 2011**, Metodika hodnocení trvalé udržitelnosti systémů rostlinné produkce pro podmínky ČR, Mendelova univerzita v Brně, Brno, 50 s., ISBN: 978-80-7375-588-1
- Kvítek, M. 2006**, Zemědělská a potravinářská knihovna a její úloha v proměnách času, In: Dům zemědělské osvěty Sborník příspěvků k 80. výročí otevření Domu zemědělské osvěty, Ústav zemědělských a potravinářských informací, Praha, ISBN: 80-7271-179-2, 48s
- Kvítek, M., Nushartová, L., Poláková, S., Smetanová, D., Šlechta, P., 2011**, Zemědělská a potravinářská knihovna ÚZEI jako moderní resortní informační centrum, Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha, 23, ISBN: 978-80-86671-84-0
- Lebensministerium, 2012**, Organisation der Beratung, [cit. 2012-1-21], Dostupné z <<http://www.lebensministerium.at/land/land-bbf/beratung/agrarberatung.html>>
- Louma, M., 2011**, Rozpočet unie v návrhu, Zemědělec, ročník 14., číslo 29, 10
- Maříková, P., 2007**, Part A - Employees, their descriptions, workforce requirements, improving qualifications and the EU common agricultural policy, In: The Analysis of the qualification structure of the labour force in agriculture and the prognosis of the qualification needs until 2010, The needs of persons who are engaged in the business of agriculture, their intentions and expectations in connection with their own enterprise, including the link to the EU agriculture policy, Czech University of Life Sciences Prague, Institute of Education and Communication, 107s, ISBN: 978-80-213-1644-7
- Maříková, P., Herová, I., 2011**, Analysis of Social Networks in Local Action Group, Agrarian perspectives, Proceedings of the 20th International Scientific Conference, September 13- 14 2011, Czech University of Life Sciences Prague, Faculty of Economics and Management, ISBN 978-80-213-2196-0, 466 s.
- Ministerstvo podohospodárstva a Slovenskej republiky, 2007**, Podohosodársky poradensky systém PPS, Konceptia systému poradenských služieb v podohospodárstve Slovenskej republiky od roku 2007, Číslo: 817/2007–550
- Mistr, M., 2006**, Vzdělání a poradenství - cesta k prosperitě, In: Dům zemědělské osvěty Sborník příspěvků k 80. výročí otevření Domu zemědělské osvěty, Ústav zemědělských a potravinářských informací, Praha, ISBN: 80-7271-179-2, 48s

- Mocová, D., 2008**, Regionální agrární komora Středočeského kraje, In: KIS Středočeského kraje, 2008, Zemědělské poradenství ve Středočeském kraji 2008, Krajské informační středisko Středočeského kraje, o.p.s., Příbram, 16 s.
- Moravec, J., 2006**, Cross compliance - součást reformy Společné zemědělské politiky EU, In: Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP EU, IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., Praha, 162, ISBN: 80-86684-42-3
- Nikkilä R., Wiebenson J., Nash E., Seilonen I., Koskinen K., 2011**, A service infrastructure for the representation, discovery, distribution and evaluation of agricultural production standards for automated compliance control, Computers and Electronics in Agriculture, 88p.
- Novotná, M., Svoboda, J., 2008**, Effectivity of chosen agriculture enterprises measured by means of indicator systems in dependence on the subsidy policy, Scientia Agriculture Bohemica, 39, 238-244
- Pělucha, M., 2006**, Programování rozvoje venkova v ČR v období 2007-2013, In: Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP EU, IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., Praha, 162, ISBN: 80-86684-42-3
- Pulkrábek, J., Kubejová, P., 2007**, Partial Analysis of Views of Professional Counsellors on Agricultural Consultancy (Extension) System of CR, Supporting Viable Rural Communities 18th European seminar on extension education, 2007, Czech University of Life Sciences Prague, Praha, 322, ISBN: 978-80-213-1663-8
- Robson, N., 1997**, The evolution of the Common Agricultural Policy and the incorporation of environmental considerations. In: Pain, D.J., Pienkowski, M.W. (Eds.), Farming and Birds in Europe: The Common Agricultural Policy and its Implications for Bird Conservation. Academic Press, London, pp. 43–78.
- Ročenka ÚZEI, 2010**, Ročenka ÚZEI 2010, Ústav zemědělské ekonomiky a informací, 2011, ISBN 9978-80-86671-82-6
- Rolls M. J., Harford N., Slavík M., Miller I., Frýbortová T., 1999**, Noví soukromě hospodařící farmáři, Získávání odborných znalostí a podnikatelských dovedností, současné zdroje informací, rad, vzdělávání a výcviku v České republice, Katedra zemědělského poradenství a rozvoje venkova Univerzita v Readingu, Velká Británie, Katedra pedagogiky, Česká zemědělská univerzita v Praze, 152s, ISBN: 80-213-0513-4

Rolls M. J., Slavík M., 2007, Farmer intentions, perception and opinions in Czech Agriculture. A personal and social context for the employment of labour on farms, In: The Analysis of the qualification structure of the labour force in agriculture and the prognosis of the qualification needs until 2010, The needs of persons who are engaged in the business of agriculture, their intentions and expectations in connection with their own enterprise, including the link to the EU agriculture policy, Czech University of Life Sciences Prague, Institute of Education and Communication, 107s, ISBN: 978-80-213-1644-7

Rolls M. J., Slavík M., 2003, Změny v informačních systémech v českém zemědělství, změny v letech 1998 - 2003 ve zdrojích, přenosu a managementu informací soukromě hospodařících rolníků na malých a velkých farmách, zemědělských družstev a společností, Česká zemědělská univerzita v Praze, katedra pedagogiky, Praha, 80 s., ISBN: 80-213-1062-6

Skopalová, O., 2011, Výsledky kontrol cross compliance, ročník 14., číslo 33, 26

Směrnice o akreditaci poradců, 2011, Směrnice Ministerstva zemědělství č.j. 189941/2011-MZE-17013 ze dne 22. 11. 2011 o akreditaci poradců a jejich vedení v Registru poradců akreditovaných Ministerstvem zemědělství

Společná zemědělská politika, 2011, Evropská komise, Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova, 20, ISBN: 978-92-79-09415-6, http://ec.europa.eu/agriculture/publi/capexplained/cap_cs.pdf

Stehlík, 2004, Koncepce zemědělského poradenství na roky 2004-2010, Ministerstvo zemědělství ČR, Odbor výzkumu, vzdělávání a zakladatelské činnosti Č. j. 2160 / 2004-3020

Šabata, V., 2005, Zpřesnění dotací 9.F - Podpora poradenství v zemědělství, Zpřesnění „Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2005 na základě §2 a §2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství" - dotační program 9.F Podpora poradenství v zemědělství, [cit. 2012-2-15], Dostupné z <<http://www.agrovenkov.cz/default.asp?ids=1684&typ=1&val=38687>>

Špička, J., 2006, Řízení podnikatelských rizik v zemědělství, Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha, Praha, 53 s., ISBN: 80-86671-36-4

Vicenová, M., 2006, Moudré rozhodnutí předků, In: Dům zemědělské osvěty Sborník příspěvků k 80. výročí otevření Domu zemědělské osvěty, Ústav zemědělských a potravinářských informací, Praha, ISBN: 80-7271-179-2, 48s

Weyerbrock, S., 1996, Reform of the European Union's, Common Agricultural Policy: How to reach GATT-compatibility?, Department of Food and Resource Economics, Delaware Agricultural Experiment Station, University of Delaware. 233 Townsend Hall, Newark, DE 19717. USA, European Economic Review 42 (1998) 375411

Zpravodaj Mze, 2009, Celostátní síť pro venkov, Zpravodaj Ministerstva zemědělství,

Použité internetové zdroje:

Akreditační řízení, 2010, VIII. Kolo akreditačního řízení pro privátní poradce, [cit. 2011-10-5], Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/poradenstvi-a-vyzkum/poradenstvi/registr-akreditace-poradcu/akreditacni-rizeni/viii-kolo-akreditacniho-rizeni-pro.html>>

Anton, M., 2011, Schválené žádosti o dotaci v rámci jedenáctého kola příjmu žádostí Programu rozvoje venkova - opatření I.3.4. Využívání poradenských služeb, [cit. 2011-6-18], Dostupné z <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fzpravy%2Feafrd%2Fosa1%2F3%2F34%2F1300354093663.pdf>

Ciolo, D., 2011, Conference "Enhancing innovation and the delivery of research in EU agriculture", 7. 3. 2011, [cit. 2012-2-15]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/events/research-conference-2012_en.htm>

Dvořák, J., 2010, Poradenský systém ministerstva, www.agroweb.cz, [cit. 12.1. 2012], Dostupné z <http://www.agroweb.cz/Poradensky-system-ministerstva__s1378x48632.html>

Holasová, V., 1999, Zemědělské poradenství podporuje stát, [cit. 2011/9/17], Dostupné z <<http://stary.agroweb.cz/projekt/clanek.asp?cid=10646&pid=2>>

Jedlička, J., 2004, Společná zemědělská politika EU, EU OFFICE Česká spořitelna, a.s., Praha, 12 s., [cit. 2011-12-10]. Dostupné z <<http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/CAP.pdf>>

Příbík, O., 2012, Ministerstvo má nové gremium, 6.3.2012, www.agroweb.cz, [cit. 2012-3-4], Dostupné z <http://www.agroweb.cz/zpravodajstvi/Ministerstvo-ma-nove-gremium__s43x59287.html>

SZIF, 2011, Využívání poradenských služeb, obecné informace, [cit. 2011-9-12], Dostupné z <<http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd/osa1/3/34>>

Koncepce Mze, 2008, Koncepce poradenského systému Ministerstva zemědělství na léta 2009-2013, www.eagri.cz, 15. 12. 2008, [cit. 8.3. 2012], Dostupné z <http://eagri.cz/public/web/file/6683/Koncepceporad2008_vlastmateril26_XI_08schvalena.pdf>

Šašek I., 2000, K činnosti poradenských kroužků, [cit. 2011-10-2], Citováno z <<http://stary.agroweb.cz/projekt/clanek.asp?cid=10641>>

Krajské a regionální sítě, 2012, www.eagri.cz, [cit. 2012-1-20], Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/krajske-a-regionalni-site/kontakty-na-kazv-a-azv/>>

KIS, 2012, Krajská informační střediska pro rozvoj zemědělství a venkova, www.eagri.cz, [cit. 2012-1-10], Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/dalsi-kontakty/krajska-informacni-strediska/>>

ÚZEI, 2012, Důležité odkazy, www.uzei.cz, [cit. 2012-1-15], Dostupné z <<http://www.uzei.cz/left-menu/dulezite-odkazy.html>>

Urbanová, D., 2009, Akreditace poradců vedených v Registru poradců Ministerstva zemědělství ČR [cit. 2011-11-12], Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/poradenstvi-a-vyzkum/poradenstvi/registr-akreditace-poradcu/akreditacni-rizeni/akreditace-poradcu-vedenych-v-registru.html>>

Poradenství a výzkum, 2011, Směrnice Ministerstva zemědělství č.j. 189941/2011-MZE-17013 o akreditaci poradců a jejich vedení v Registru poradců akreditovaných Ministerstvem zemědělství 5.12.2011, [cit. 2012-12-3], Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/poradenstvi-a-vyzkum/poradenstvi/koncepce-a-strategie/smernice-ministerstva-zemedelstvi-c-j.html>>

Podmínky pro poskytnutí dotace PRV, 2011, Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013, [cit. 2011-9-14], Dostupné z <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fefrd%2Fosal%2F3%2F34%2F1319107298923.pdf>

Webové informační služby, 2011, ÚZEI - webové informační služby, [cit. 2011-11-23], Dostupné z <<http://www.uzei.cz/left-menu/webove-informacni-sluzby.html>>

Portál eAgri, 2011, O portálu eAgri, [cit. 2011-10-26], Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/o-portalu-eagri/>>

Portál farmáře, 2011, Hlavní účely portálu farmáře, [cit. 2011-10-26], Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/>>

Portál farmáře SZIF, 2011, Portál farmáře SZIF, [cit. 2011-10-25], Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/portal-farmare-szif/>>

Potravinářská komora ČR, 2007, Krajská informační střediska pro rozvoj zemědělství a venkova (KIS), datum revize 14. 03. 2007, [cit. 6.1.2012], Dostupné z <[http://www.foodnet.cz/polozka/?jmeno=Krajsk%E1+informa%E8n%ED+st%F8ediska+pro+rozvoj+zem%ECd%EClstv%ED+a+venkova+\(KIS\)&id=12439&foodnet=>](http://www.foodnet.cz/polozka/?jmeno=Krajsk%E1+informa%E8n%ED+st%F8ediska+pro+rozvoj+zem%ECd%EClstv%ED+a+venkova+(KIS)&id=12439&foodnet=>)>

Polívka, M., 2006, Poradenský systém v LH za období 2007-2013, [cit. 2012-8-22], Dostupné z <<http://www.silvarium.cz/lesnicka-prace-c-09-06/poradensky-system-v-lh-v-obdobi-2007-2013>>

Zelená zpráva, 2010, Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2010, [cit. 2012-1-6], Dostupné z http://eagri.cz/public/web/file/141460/ZZ_2010_komplet.pdf>

Zpravodaj MZe 2008, [cit 5-1-2012], Dostupné z <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6352252>>

9. Samostatné přílohy

Seznam příloh

Příloha č. 1: Akreditační certifikát	69
Příloha č. 2: Etický kodex poradce	70
Příloha č. 3: Deník poradce	71
Příloha č. 4: Dotazník pro akreditované poradce o zemědělském poradenství	72
Příloha č. 5: Dotazník pro zemědělce o zemědělském poradenství	78

Příloha č. 1: Akreditační certifikát

Příloha 1

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
Těšnov 17, 117 05 Praha 1

vydává na základě Směrnice MZe č.j. ze dne

AKREDITAČNÍ CERTIFIKÁT
pro poradce

číslo:

Titul Jméno Příjmení

Datum narození:

Adresa:

Oblast akreditace:

Podoblast akreditace:

Platnost akreditačního certifikátu od do

V Praze
ředitel příslušného odboru MZe

V případě vyřazení poradce z Registru poradců akreditovaných MZe (čl. odst. Směrnice MZe č.j.)
pozbyvá akreditační certifikát platnost.

ETICKÝ KODEX PORADCE

1. Poradce chápe zájmy klienta jako zájmy vlastní a své služby poskytuje tak, aby z nich měl užitek klient a byla respektována platná legislativa.
2. Poradce poskytuje poradenskou službu osobně a na vlastní odpovědnost.
3. Veškeré informace o klientovi, které poradce v průběhu své poradenské činnosti získá, se považují za důvěrné a poradce je nezneužije ke svému prospěchu nebo ku prospěchu třetí osoby.
4. Poradce nabízí jen takové služby a přijímá zakázky, které jsou v souladu s jeho odborným zaměřením, znalostmi, zkušenostmi a technickými možnostmi.
5. Poradce uzavře s klientem písemnou smlouvu o poradenské službě podle obchodního nebo občanského zákoníku. V této smlouvě budou specifikovány požadavky obou stran.
6. Každá poradenská služba musí být zakončena vypracováním konkrétního doporučení, které odpovídá individuálním požadavkům jednotlivého klienta. Za správnost a přiměřenost poradenského doporučení nese poradce plnou odpovědnost.
7. Poradce odmítne poskytovat klientovi služby za podmínek, které by mohly ohrozit jeho objektivitu, nezávislost nebo bezúhonnost či kvalitu poradenské služby a ponechává si právo odstoupit od smlouvy v případě vytváření podmínek, které nemůže ovlivnit a které by stály v cestě úspěšného dokončení celé práce.
8. S etikou činnosti se neslučuje, aby poradce přijímal nebo platil provizi za získání klienta nebo aby odprodával svou praxi (propůjčoval své jméno). Rovněž není přípustné, aby poradce přijímal honoráře, provize či jiné cennosti od jednotlivců nebo firem za to, že během své poradenské činnosti doporučuje svým klientům služby nebo výrobky těchto subjektů.

Datum:

Podpis poradce:

Deník poradce

Seznam poradenských a vzdělávacích aktivit

Seznam poradenských aktivit	Příjmení a jméno, titul poradce: Klepnout a vyplnit	Registrační číslo: klepnout a vyplnit	Datum a podpis klienta stvrzující převzetí podrobného výstupu z poradenské služby spolu s doporučeními	
Pořadí akce	Datum provedení poradenské služby od – do (ddmmrr)	Název (jméno) a adresa klienta Klepnout a vyplnit	Datum	Podpis
1	Klepnout a vyplnit			
<i>Popis každé provedené poradenské služby bez uvedení konkrétních doporučení:</i>				
Klepnout a vyplnit				

Seznam absolvovaných vzdělávacích aktivit

Příjmení a jméno poradce:

Registrační číslo:

Pořadí akce	Datum (ddmmrr)	Název, místo konání vzdělávací akce *(povinná/nepovinná**)	Pořadatel vzdělávací akce***	Rozsah akce (počet hodin)	Bodové hodnocení vzdělávací akce
1.					

* přiložit program vzdělávací akce

** vyznačit u každé vzdělávací akce

*** doložit potvrzení pořadatele o účasti na vzdělávací akci

Příloha č. 4: Dotazník pro akreditované poradce o zemědělském poradenství

Dotazník pro akreditované poradce o zemědělském poradenství

Úvod

Tento dotazník má za účel zmapovat současnou situaci zemědělských poradců a systému zemědělského poradenství v ČR. Je zpracovávám ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou a jeho hlavním výstupem by měly být i návrhy samotných poradců na zlepšení stávajícího systému.

*Při vyplňování dotazníku označte zvýrazněním **libovolný počet** správných odpovědí.*

Děkujeme Vám za spolupráci při vyplňování dotazníku a věříme, že jeho přínos se projeví i ve Vaší budoucí praxi.

Základní informace

1. Osoba poradce:
 - Muž
 - Žena

2. Nejvyšší dosažené vzdělání
 - Základní
 - Střední, bez maturity
 - Úplné střední s maturitou
 - Vyšší
 - Vysokoškolské

3. Obor akreditace
 - Zemědělská ekonomika
 - Rostlinná výroba
 - Živočišná výroba
 - Ekologické zemědělství
 - Ochrana krajiny

- Lesnictví

4. Jaký je okruh Vaší činnosti?

- Dotace a zákony
- Komplexní zemědělství
- Rostlinná výroba
- Živočišná výroba
- Zemědělská ekonomika
- Ekologické zemědělství
- Ochrana krajiny
- Lesnictví
- Jiný

5. Místo Vašeho působení?

- regionální
- celorepublikové

6. Vyberte kraj / kraje ve kterém působíte:

- Hlavní město Praha
- Jihočeský kraj
- Jihomoravský kraj
- Karlovarský kraj
- Kraj Vysočina
- Královéhradecký kraj
- Liberecký kraj
- Moravskoslezský kraj
- Olomoucký kraj
- Pardubický kraj
- Plzeňský kraj
- Středočeský kraj
- Ústecký kraj
- Zlínský kraj

7. Poradenskou činnost provozují:
- Závislou (zaměstnavatel)
 - Osoba samostatně výkonně činná
8. Poradenství je pro mě:
- Hlavní zdroj příjmů
 - Vedlejší zdroj příjmů
9. Poradenství provozují:
- sám
 - v pracovním týmu
 - jinak.....
10. Uveďte jen hlavní náplň Vaší poradenské činnosti:
- Komplexní poradenství pro podnik
 - Technologické poradenství
 - Poradenství podle dotačních okruhů
 - Zpracovávání projektů
 - Výběrová řízení
 - Také jiné než zemědělské poradenství
 - Jiná.....

Vzdělávání, akreditace poradců

1. V čem nejvíce potřebujete Vy osobně pomoci?
- V odborném vzdělávání
 - V propagaci poradenských služeb
 - Zlepšení spolupráce s KIS
 - Pomoc při orientaci v novém systému dotací
 - Lepší informace z MZe o budoucím vývoji
 - Jiné.....
2. V čem nejvíce potřebují dle Vašich informací pomoci zemědělci?

- Ve vzdělání – doplnění odborných informací
- V zorientování se v dotacích a zákonech
- V ekonomickém řízení podniku
- V nových způsobech hospodaření
- V nových vědeckovýzkumných poznatcích
- V odbytu a marketingu
- Při vyplňování žádostí a dalších písemných podkladů

3. Souhlasíte s povinným vzděláváním poradců, dle současného systému?

- Ano
- Ne
- Protože:.....

4. Souhlasíte s frekvencí a místem konání vzdělávacích seminářů pro poradce?

- Ano
- Ne
- Protože.....

5. Jak hodnotíte e-learningové kurzy organizované a jakými nedostatky jste se za poslední rok v e-learningových kurzech setkali?

- Aktivně je využívám
- Nevyužil jsem je v poslední době
- Dříve jsem je využíval
- Jsou přínosné
- Považujete za vhodné pokračovat v jejich tvorbě
- Mám k nim výhrady
- Jiné:.....

6. Jakou formu nastudování legislativy (19 směrnic) byste preferovali?

- Formou jednorázových seminářů
- Formou opakovaných seminářů
- Formou e-learning

- Jinou formou.....

7. Preferuji:

- E-learning
- Školení a semináře
- Distanční vzdělávání – samostudium

8. Jak Vám vyhovují typy akreditačních oborů a jaký typ oboru Vám chybí?

-

9. V čem byste zlepšili systém vzdělávání poradců, informace jakého typu Vám nejvíce chybí?

-

10. Pro akreditaci poradců doporučuji

- Připravit samostatný nový projekt, ten obhájit (stávající stav)
- Využít zpracované poradenské projekty, ty doplnit o povinné části a následně obhájit
- Jiné návrhy:.....

11. Jak obtížné pro Vás bylo získat akreditaci?

- Jednoduché
- S menšími obtížemi
- Náročné
- Velmi náročné

12. Domníváte se, že je akreditace pro Vaši činnost nezbytná?

- ANO, je zcela nepostradatelná
- ANO, ale umím si představit svou poradenskou činnost i bez ní
- NE, ale myslím, že představuje jisté záruky
- NE, bez akreditace je nezbytná.

Propagace, cena poradenských služeb

1. Kde na Vás Vaši klienti získávají kontakt?
 - Registr poradců MZe
 - www stránky
 - Z KIS
 - Ze ZA a PÚ
 - Z MZe
 - Na doporučení
 - Jiná vlastní reklama
 - Jiný způsob.....

2. Uveďte zhruba částku, kterou na Vaši poradenskou službu podnik ročně vynakládá:
 - 20 tis. Kč
 - 40 tis. Kč
 - 80 tis. Kč
 - 160 tis. Kč
 - Více
 - Jiná částka:

3. Částka, uvedená v otázce č. 2., odpovídá v průměru (uveďte v procentech).
 - Malým podnikům – do 200 ha%
 - Středním podnikům – 200-2000 ha.....%
 - Velkým podnikům – nad 2000 ha%

4. Jak hodnotíte výši dotace na podporovanou poradenskou službu?
 - Dostatečná
 - Nedostatečná
 - Nevím
 -

5. Je často využívána dotace na poradenskou službu ve všech podnicích?
 - Ve většině podniků
 - V nadpoloviční většině

- Asi v polovině podniků
 - Pouze v některých
 - Téměř v žádném
6. Doporučujete klientům využít několikrát podporu na stejnou oblast poradenství v období 2007 – 2013?
- Ano, v oblasti.....
 - Ne
 - Nevím
7. O které poradenské pomůcky (propagace) by se mělo poradenství rozšířit?
-

Příloha č. 5: Dotazník pro zemědělce o zemědělském poradenství

Dotazník pro zemědělce o zemědělském poradenství

1) Forma podnikání

- Fyzická osoba (FO)
- Právnícká osoba (PO)

2) Druh hospodaření

- Konvenční
- Ekologické
- Konvenční i ekologické

3) Výměra obhospodařované půdy

- Do 50 ha
- 50 - 500 ha
- 500 - 2000 ha
- Nad 2000 ha

4) Využíváte poradenství od Agentur pro zemědělství a venkov (AZV) a Krajské agentury pro zemědělství a venkov (KAZV)?

- Ano, často a pravidelně
- Ano, ale relativně málo, spíše při řešení dotací
- Ne

5) Poskytují Vám agentury pro zemědělství a venkov (AZV) a Krajské agentury pro zemědělství a venkov (KAZV) dostatek informací?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

6) Využíváte poradenství od Krajských informačních agentur?

- Ano
- Ne

7) Poskytují Vám Krajské informační střediska (KIS) dostatek informací?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

8) Uvítal byste více seminářů pořádaných těmito organizacemi? Popřípadě napište témata seminářů o které byste měl zájem.

- Ano
- Ne
- Témata.....

9) Navštěvujete semináře pořádané Agenturami pro zemědělství a venkov (AZV), Krajskými agenturami pro zemědělství a venkov (KAZV), Krajskými informačními středisky (KIS)?

- Vždy
- Občas

- Nikdy

10) Co by pro Vás agentury mohly více dělat, v čem více pomáhat?

-

11) Jste členem nevládní agrární organizace (např. Asociace soukromého zemědělství ČR, Svaz vinařů ČR, Agrární komora, atd.)? Jestli ano, tak napište prosím jaké?

- Ano
- Ne
- Organizace:.....

12) Čerpáte informace od těchto organizací, jsou přínosnější než od agentur pro zemědělství a venkov?

- Ano, jsou stejně významné
- Ano, občas jsou přínosnější a aktuálnější
- Ne, nečerpám

13) Obracíte se přímo na výzkumné instituce a veřejné vysoké školy s konkrétními dotazy?

- Ano
- Ne

14) Využíváte službu Infopult?

- Ano
- Ne

15) Využíváte poradenských služeb individuálních poradců (placené služby) k získání informací do výroby a čerpání dotací?

- Ano, pravidelně
- Občas, v minulosti jsem již využil
- Ne, ale předpokládám, že v tomto roce budu využívat
- Ne

16) Využíváte služeb akreditovaných poradců?

- Ano, a využívám na to datace z programu rozvoje venkova: Využívání poradenských služeb
- Ne, ale předpokládám, že v tomto roce využiji
- Ne, nevyžívám

17) Využíváte podporu z dotačních programu rozvoje venkova?

- Ano
- Ne

18) Je pro Vás částka dotace na využívání poradenských služeb 1500 EUR (40 000 Kč) dostačující? Jestli ne, vypište prosím částku, která by podle Vás měla být poskytována?

- Ano
- Ne
- Částka:.....

19) Chtěli byste v budoucnu čerpat dotace na využívání poradenských služeb?

- Ano
- Ne

20) V jaké oblasti jste využívali služeb akreditovaných poradců?

- Příprava na kontroly podmíněnosti (Cross compliance)
- Rostlinná výroba
- Živočišná výroba
- Optimalizace hospodaření zemědělského podniku
- Ekologické zemědělství
- Zemědělství a ochrana přírody a krajiny
- Energetické využívání agrárních produktů
- Lesnictví
- Žádost o dotace

21) Využíváte pro čerpání informací specializované webové portály? Popřípadě jaké?

- Ano
- Ne
- Jaké:.....

22) Ve kterých oblastech vám nejvíce chybí poradenské služby?

- Odborné informace
- Plnění zákonných požadavků daných měnící se legislativou
- K čerpání dotací a podpor pro podnikání
- Ekologické zemědělství
- Příprava na kontrolu podmíněnosti (Cross compliance)

23) Doplňte prosím další konkrétní oblasti, ve kterých poradenské služby chybí.

-

24) Napište prosím Vaše náměty na zlepšení poradenských služeb v zemědělství.

-